

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

MORGONBRIS

TIDNING FÖR DEN SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN.

Utgiven av styrelsen för Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

22:a årg. 1926.

N:r 7. Juli.

Pris 25 öre

SOMMAR I DALARNE.

(Ur Svenska Bilder.)

M I D S O M M A R.

Den nordiska sommaren, som synes bli allt kortare och kortare, står nu åter i sin högsta fägring. Alla längta vi i vårt nordliga och solfattiga land inténsivt efter denna tid. Det som är knappt och sällsynt värdesättes ju mera än det givna. Den korta, vackra högsommartiden som svinner bort så fort blir oss därför mera dyrbar och efterlängtd.

Arbetarkvinnorna, som ha svårare än de flesta att erhålla ett litet avbrott och rekreation från sin vardagliga id, behöva så väl komma ut i den fria och pånyttfödande natu-

ren några högsommardagar, för att få litet ro och vila från mödorna och vardagsslitet. Det är ju inte endast fysisk vila som vår tids jäktade arbetsmänniskor behöva, utan lika mycket den sinnets ro som bringar jämvikt men samtidigt en öppenhet för nya, livande intryck ur naturens outtömliga och skiftande liv. Naturen förmår, som ingenting annat, skänka oss spänstighet och rikare rytm åt tanke och känsla.

Det hör till en vis livsföring att tillgodogöra sig det som förmår verka harmoniserande och även själva bemöda sig om att alstra harmoni,

för att kunna stå ut med det för många så hårt pressande arbetet och livets mångahanda omsorger. Denna harmoni är i främsta rummet endast ernäelig ute i den friska naturen.

Är vår högsommartid kort så är den dock säkerligen vackrare här uppe i Norden än annorstädes. Det gäller att förståndigt ta vara på de tillfällen tiden ger oss och njuta i fulla drag.

Vi ha med dessa få ord velat bringa vår läsekrets en midsommarshälsning och önskan om en vilsam och rofylld helg.

Arbetarrörelsens solidaritetsprinciper.

Under regeringskrisens dagar skrevs varje dag i varenda tidning landet runt därom. De 1922 uppbyggda direktiven för utgående av arbetslöshetsunderstöd vid allmän konflikt, partiell konflikt med allmän karaktär och partiell konflikt har gnuggats i sömmarna. Om de två förstnämnda direktiven har meningarna icke varit delade, men i tredje fallet desto mer. Socialdemokratiska regeringens tolkning av dess karaktär och giltighet har icke kunnat påvisas vara oriktig i lagens mening. De borgerliga ha dock fordrat att regeringen skulle tolka ut direktiven i den anda som besjälar dem. Då detta icke skett, har särskilt de frisinna gått i bräsen för att få riksdagen med på "förtydligande" av desamma, som det heter, vilket dock i själva verket innebär betydlig skärpning av deras innehåll. Det som i denna sak vid den nyss avslutade riksdagen sålunda antagits, är särdeles motbjudande för de organiserade arbetarna. Det är ingenting mer och ingenting mindre än ett försök till nedbrytande av de solidaritetsprinciper och den rättsmoral arbetarna emellan som utformats under arbetareklassens hårda strider för en människovärdig tillvaro.

Den socialdemokratiska regeringen betackade sig också för utförandet av sådan arbetslöshetspolitik som kan komma att hårt drabba arbetarna och överlät åt de borgerliga att gå arbetsgivarnas ärenden.

Vi skola inte orda mer om detta, vilket så här dags torde vara väl känt av alla som intresserat följt med vad som skrivits därom i dagspressen. Det som för oss är viktigare att nu dryfta är, hur vi skola rusta oss för att i framtiden kunna förhindra liknande situationer. Det är nu andra gången som en socialdemokratisk regering faller för motsättningen i uppfattningarna om hur de arbetslösa skola behandlas.

Arbetslösheten har blivit ett stort politiskt nummer som säkerligen alltid kommer att spelas ut mot socialdemokraterna och få dess regeringar på fall, då de icke ensidigt böja sig för de borgerligas mening. Det känns nästan litet generande att vi icke varit bättre rustade att slå vakt om denna regering och dess arbets-

På rösträttsmöte i Paris.

Paris i juni.

En kväll under rösträttsalliansens stora internationella kongress hade den franska rösträttsföreningen utlyst ett protestmöte mot code Napoléon, den franska civillagen som frångår den gifta kvinnan alla rättigheter och all självständighet och helt ställer henne under mannens förmynderskap. Visst var ämnet intressant, men mötet började först 1/2 9 och dagen hade varit lång och arbetsam med många och tröttsamma diskussioner, och dessutom öste regnet ner — skulle man verkligen ha mod att gå på ännu ett möte? Hur det var segrade rösträttsintresset och fick sin rikliga belöning — mötet blev ett av de roligaste och intressantaste under hela kongressen. För en svensk rösträttskvinna väcktes ovillkorligen till liv minnena från vår rörelses kamp- och glansdagar, då vi hade våra till trängsel fyllda

löshetspolitik. Den föregående socialdemokratiska regeringen föll ju, som vi minnas, därför att den förde humanitetens talan för de arbetslösa. Den ville icke vid den stora järnbrukskonflikten 1923 avstänga från arbetslöshetsunderstöd alla de före konflikten arbetslösa järnbruksarbetarna. Således var det också arbetslöshetspolitiken som 1923 stjälpde regeringen. Och nu ha vi stått inför samma situation med ett riksdagsval emellan.

Det är visserligen sant att frågorna icke hänga ensamt på avgörande i andra kammaren, men vi ha också möjligheter att rubba på första kammarens sammansättning och få större inflytande även där. Vid landstingsvalen i september detta år få vi många tillfällen att utnyttja. Ju fler socialdemokratiska landstingsledamöter, dess bättre möjligheter att få in socialdemokrater i första kammaren.

Vi hoppas därför att de socialdemokratiska kvinnorna skola göra allt vad på dem ankommer för att socialdemokratin må vinna många segrar vid valen i höst. Det är liktydigt med att arbetarrörelsens solidaritetsprinciper icke komma att rubbas utan att vi kunna med kraft slå tillbaka varje åtgärd som är ägnad nedbryta dessa. S. V.

möten och med hela vår själ protesterade mot orättvisor och manlig förhåvelse.

Redan en god stund före den utsatta tiden var mötessalen formligen packad med folk, och åhörarna fyllde vartenda tänkbart tomrum, så att till slut blev ingen annan råd än att i en angränsande sal ordna ett samtidigt möte, dit talarna anlände alltför tidigt, eftersom de slutade på det första mötet. Tacksammare publik kan man ej drömma om; den fullständigt levde med i vartenda ord, och runt omkring i bänkarna log man instämmande eller applåderade så det smattrade — allt efter sitt temperament. Män och kvinnor voro lika förtjusta, och talarna avbrötos oupphörligt av applåder.

Ordförande för kvällen var den franska advokaten Suzanne Grinberg, som framhöll att avsikten med mötet ingalunda var att opponera mot vare sig äktenskapet eller mannen eller familjen, utan mot lagen, som är från 1804 och som hon betecknade som ett utslag av Napoléon I:s "dåliga äktenskapliga lynne". Han hade bara besvärigheter och förtret av sin vidlyftiga Joséphine, och det lät han sedan alla andra franska kvinnor umgälla. Från Frankrike togs sedan denna lag till mönster i en massa andra länder. "Mot den hårda lagen att vi alltsedan Evas syndafall äro dömda att föda våra barn med smärta kunna vi ej protestera", yttrade madame Grinberg, "men åtminstone mot code Napoléon måste vi försöka reagera."

Andra kvinnor uppträdde och vittna om hur de gifta kvinnorna ha det ställt i deras resp. länder. I Holland och Belgien härskar ännu code Napoléon, likaså i Rumänien. En utförligare redogörelse för lagen lämnas av Maria Vérone, Frankrikes första kvinnliga advokat, och det framgår att det är precis som hos oss före den nya äktenskapslagens införande: den gifta kvinnan likställes i rättsligt avseende med barn, idioter och brottslingar. Något bättre ställt tycks det vara i Italien, likaså i Ungern, där de gifta kvinnorna i stort sett ha samma rättigheter som männen. För de ogifta mödrarna däremot återstår ännu mycket att göra, "ty", som den ungerska talarinnan uttrycker det, "de oäkta fä-

dernas blygsamma villkor tycks vara en internationell egenskap”.

Den svenska representanten advokaten Ruth Stjernstedt gör sig utmärkt väl gällande och väcker en storm av applåder genom sin redogörelse för huvudprinciperna i vår nya äktenskapslag. Danmark och Norge ha sedan ungefär detsamma att säga.

Förvåning och glad överraskning väcker det att höra den vackra madame Charaoni från Egypten tala om hur utmärkt kvinnorna ha det ställt under den muselmanska lagen. Den är många hundra år gammal, men dock vida modernare än code Napoléon. Den ger kvinnorna full ekonomisk självständighet, de få själva förvalta sin egendom eller utse vem de vilja till att göra det och de äro i allt jämställda med sina män. Tills för några år sedan var en egyptiska eller en utländska gift med en egypter ej ens tvungen att följa mannens nationalitet, detta förhållande har dock numera ändrats.

Sista talare och med stort jubel mottagen är den solida och präktiga skotskan miss Macmillan, som med utgång från republikens vackra devis om frihet, jämlikhet och broderskap vädjar till de franska männen att låta sin logik, intelligens och rättfärdighetskänsla göra den till verklighet även för kvinnornas vidkommande.

Med öronbedövande instämmanden — publiken applåderade både med händer och fötter — antogs till sist en resolution, vari krävdes att i de länder där de gifta kvinnorna alltjämt sakna juridisk självständighet, de lagstiftande församlingarna så snart som möjligt genomföra avskaffandet av dessa lagar, som strida mot vördnaden för den mänskliga personligheten, den första grunden för den verkliga civilisationen.

Och så gick man ut i regnet igen med en känsla av på en gång tillfredsställelse och solidaritet.

Ester Brisman.

”Vår uppgift är inte slut. Vi skulle vara mindre ädla än grottmänniskorna, om vi inte, då vår tur kommit, arbetade på att göra livet för våra barn tryggare och bättre än det är för oss själva. Det finns därvid två hemligheter: att älska och att förvärva vetande. Med kunskap och kärlek uppbygges världen.”

Anatole France.

ÄLVAN TILL FLICKAN.

Av VIKTOR RYDBERG.

Väna barn, som lekfull sänker
barmen i min våg och blänker
lik den skönsta vattenlilja, skär och vit i bölja sval!
Hvilka skiftesrika lotter
vänta dig, du mänskodotter,
medan, jämt sig lik, min källa sorlar under björk och al!
Jag har ej som du att bida
dag att fröjdas, dag att lida:
jämt sig lika mina vågor välla i oändligt tal.
Du skall blomstra upp till kvinna,
älska, älskas, tända, brinna,
medan tyst min källas flöden glida i den stilla dal.

Väna barn, ännu i hågen
lika kyligt frisk som vågen,
skönsta näckros, som jag gungat skär och vit på bölja sval!
Blott en tid, och du skall drömma
drömmar underliga, ömma,
medan, jämt sig lik, min källa sorlar under björk och al.
Blott en tid, och du skall böja
kna i brudens skira slöja
bredvid den, du lyckliggjorde med ditt hjärtas blyga val.
Blott en tid, och du skall trycka
i din famn en moders lycka,
medan tyst min källas flöden glida i den stilla dal.

Gåttfullt dunkla mänskoöden,
hoppet, kärleksglädjen, döden
famnar jag, då dig jag famnar, sköna barn, med bölja sval!
Endast några solvarv farna —
och för dig skall gåtan klarna,
medan, jämt sig lik, min källa sorlar under björk och al.
Ack, mitt flodlopp aldrig hinner
målet, som din bana vinner,
då av livets fröjd förklarad och förklarad av dessa kval
du får sjunka in i döden,
dö som aftonrodnadsglöden,
medan tyst min källas flöden glida i den stilla dal.

(Ur »Dikter».)

Arbetarnas bostadsstandard i Danmark.

I.

Det sägs, och med rätta, att man skall resa ut och vara borta någon tid för att riktigt kunna värdesätta sitt eget land. Man har så innerligt gott av, att få tingen litet på avstånd, få dem i perspektiv, så att man ser bättre och kan klara begreppen. Har man först fått det, då vet man också bättre att värdera vad man har.

Men man ser också vad man inte har, ty man får så många tillfällen till jämförelser.

För en svensk, som kommer över till Danmark och blir i tillfälle att se danska arbetarehem, är det genast slående, hur långt vi svenskar stå vårt södra grannland efter, då det gäller arbetarnas bostadsstandard.

Vi, som äro vana vid, att det anses nära nog överklassaktigt, när en arbetarefamilj har mer än ett rum och kök, få här strax se, att en dansk arbetarefamilj i regel kan bestå sig med två à tre rum och kök.

Ett vardagsrum — dagligstue — och ett sovrum anses som ett oundgängligt minimum; ofta har man fler rum, sällan eller aldrig färre. Hur pass genomträngt detta begrepp om arbetarnas bostadsnivå är, visas kanske allra bäst genom det faktum, att även i nödbostäderna, som uppförts provisoriskt för bostadsbristens avhjälpande, består en normal lägenhet av två rum och kök. — När komma vi dit hän i Sverige?

Rummen äro nog i regel något mindre än våra, men är det inte en större fördel att ha flera rum än ett stort? Och framför allt att ha särskilt sovrum.

Man går omkring och ser dessa rymliga arbetarehem; bostäder där en familj kan bo utan att dess medlemmar skola vara tvingade att klistra sig in på varandra i ett enda rum. Man känner sig inte vidare stolt över att vara svensk, och det är nära nog något av skamkänsla i rösten, när man måste besvara den oundgängliga frågan: Hur ha ni det i Sverige?

Det gör en ont att tala om, att vi som regel inte kunna bestå oss med mer än ett rum och kök — ett rum som ska' vara familjens allt i allom: matrum, vardagsrum, sovrum; ett

rum där mannen ska' vara när han kommer trött hem från sitt arbete, där barnen skola leka eller läsa sina läxor, där mor ska' sitta med sitt arbete. — — — När man så undvika som möjligt besvarat den massa frågor om hur det är möjligt att en svensk arbetarefamilj kan reda sig med en så trång bostad, då drar man beslutsamt en tystnads djupa slöja över den skamfläck som heter enkelrum med kokspis. Man skäms.

En tröst är det ju, att man kan förklara faktum ut från ekonomiska grunder, så att ingen behöver få det intrycket att de svenska arbetarna stå så lågt att de inte vilja ha en högre levnadsstandard.

Men när man kommit in på de ekonomiska orsakerna, då kör man ohjälpligt fast igen. Hur ska' man kunna ge en tillfredsställande förklaring varför en enrumslägenhet i Stockholm behöver kosta omkring 1,000 kr. pr år, i flera landsortsstäder väl från 400 upp till 800 kr. Man kan helt enkelt inte förklara det, bara tala om sorgliga fakta. Dessa fakta äro ju nog för att visa, att en arbetare inte har råd att ha mer än ett rum och kök. Men, invändes det genast, det måste vara något galet på ett eller annat sätt. Vi ha ju alla råmaterialer själva. Vi ha trä, vi ha sten och lera och järn, allt. Vi här i Danmark ha bara lera; allt annat måste vi köpa utifrån.

Ja, så är det. Vad ska' man svara till det? —

*

Här skall i korta drag omtalas huru arbetarna i ett par av Danmarks största städer, Köpenhamn och Esbjerg, ordnat sin bostadsfråga.

Först då några ord om Köpenhamn.

I den danska huvudstaden kunde det vid tiden omkring sekelskiftet uppvisas ett mycket stort bostadsöverskott. Orsaken var vild och planlös spekulation. År 1906 fanns ett överskott av 9,327 lediga lägenheter; omkring 1908 förorsakade en bankkris, att bostadsproduktionen så gott som helt avstannade.

Stagnationen gjorde, att det snart blev något man kunde nämna en bostadsfråga. Krigsårens inva-

Fantasibilders makt.

Av Carl Dymling.

Det kunde förefalla, som vore det utan betydelse, vilka bilder som fylla och sysselsätta din fantasi. De röra sig ju blott inom din egen själ, och de äro ju endast bilder.

Ett sådant resonemang är emellertid mycket ytligt. Det röjer brist på närmare kännedom om fantasilivets stora betydelse för hela ditt liv.

Vi behöva bilder i vår själ. Vår inre människa lever av bilder. Och sådana uppstå även utan vårt åtgörande. Lika litet som vi kunna hindra fåglarna från att flyga över våra huvuden, kunna vi utestänga fantasibilder från vår själ. De skapas i vårt inre med naturnödvändighet.

Men bland dem, som uppstå, kunna vi göra urval och endast nära och omhulda dem bland dessa, som äro rena och goda. Vi kunna vrida vår uppmärksamhets strålkastare bort ifrån de fula och befläckade bilderna och låta den stanna över de sköna och förädlade. Dessa bliva då allt tydligare och allt åskådligare, medan de andra blekna bort och försvinna av brist på näring.

sion av folk från landsbygden såväl som av främlingar gjorde ställningen ännu värre och år 1921 voro 2,000 familjer utan tak över huvudet.

Det var mest arbetare, som ledo av detta sakernas tillstånd, men som det ofta visat sig att arbetarna i svåra situationer vetat taga saken i egna händer, så hände det även här.

Några intresserade lyckades efter mycket motstånd — icke minst från arbetarnas sida — bilda en kooperativ byggnadsförening: Arbejdernes Andelsbolig. Föreningen bildades 1912, men den hade många hårda kampår innan den slog igenom och vann det stöd och det erkännande den nu har. Medlemsantalet är nu cirka 10,000, av vilka dock endast 3,500 hitintills kunnat få lägenhet i föreningens hus. Ett gott resultat dock, då föreningens första hus byggdes först 1913.

I en följande artikel skall lämnas en del uppgifter om lägenheternas pris o. dyl.

Selma Kristensen.

Hur viktigt detta är märka vi tydligt, då vi besinna, att ur fantasien födes livet. Den enklaste själviakttagelse lägger i dagen, att varje handling drives fram därigenom, att en bild i vårt inre binder viljan vid sig och sätter henne i rörelse. Och vem är det, som målar denna bild för vårt inre öga, om inte fantasien? Det är hon, som åskådligt gestaltar för oss ideal, efter vilka vår vilja sedan sträcker sig. Funnes icke fantasien, då skulle viljan domna bort av brist på handgriplig näring, då skulle hela vårt handlingssätt dö. Detta borde vi alltid komma ihåg. Fantasien gestaltar de bilder, som sätta viljan i rörelse. Ur fantasien födes det verkliga livet. Är din fantasi befläckad, blir ditt liv lätt nedslut. Det erfordras ofta blott ett gynnsamt "tillfälle" — och så står du med förvåning inför det fullbordade faktum. Då är det för sent att ändra det skedd: det gjorda kan ej göras ogjort. "Tillfället skulle ej göra tjuven", om denne ej i sin fantasi umgåtts med brottsliga bilder, låt vara aldrig på fullt allvar. Akta dig för att leka med sådana fantasi-bilder! De bliva slutligen så starka, att de rycka din vilja med sig och förvandla dig till en lekboll i deras händer.

Vill du på allvar bli fri från förföriska fantasibilders inflytande, bör du akta dig för att gå bröstganges tillväga mot dem. Om du gör det, om du oavslåligen kämpar *direkt* mot dem, ansikte mot ansikte, växer deras retelsekraft, och till sist bliva de dig övermäktiga. Många redbara kämpar i det fördolda hava fått djupt begråta denna sin okloka taktik. Du måste besinna, att ju längre du med din uppmärksamhet stannar inför de bilderna, desto farligare bliva de, desto djupare präglade de sig i ditt sinne och minne och bliva dig till fall. Vill du seger, måste du *genast* vända ögon och öron bort från det, som vill förföra dig, och *beslutsamt* samla all din uppmärksamhet kring det, som kan fylla ditt inre med en ren och ädel bildvärld.

Du måste en gång för alla låta ruska upp dig ur den villfarelsen; att det i din sedliga kamp endast gäller att tränga den frestande fantasibilden allt närmare inpå livet. Den sanningen måste stå klar för dig: blott en kraftigare fantasibild, som får djupare fäste i oss, kan tränga undan en annan. Förföriska onda bilder fördrivas endast genom starkare goda.

Fantasien *kan* på detta sätt allt-

Henri Matisse: OLIVSKOG.

mer renas och förädlas, ty det goda är tillika skönt. Intet har mer skadat det godas framgång än den inbillningen, att det goda är något för vårt skönhetssinne frånstöta. Men ju klarare det framträtt, att det goda och det sköna stå i förbund med varandra, desto mer har det goda dragit hjärtan till sig. Och det är just de goda fantasibildernas skönhetsprägel, som förlänar dem en sådan makt över viljan. Det veta också de, som driva propaganda för det onda. Och därför förskapa de sig till ljusets änglar och bedraga med det fagra skenet. Ja, det råaste brott kunna de förgylla. Och att blott så få märka sveket, det vittnar om huru ytligt skönhetssinnet hos de flesta är, och huru lågt fantasikulturen i allmänhet står trots jättesteg på andra bildningsfält.

Alltför mycket utbredd är den felaktiga uppfattningen, att fantasibilderna föra oss bort ifrån verkligheten, det levande livet. Det *kunna* de visserligen göra, men då beror det på att fantasien ej får tillräcklig näring ur det verkliga livet och får frodas på andra själskrafters bekostnad. Leva vi däremot i omedelbar beröring och förbindelse med det levande livet, hjälper oss fantasien att få allt djupare och fastare grepp om verkligheten. Det kunna vi se på själslivets alla områden. Vad vore konstnären, vetenskapsmannen, lagstiftaren, domaren utan

fantasiens hjälp? Du skulle icke kunna leva dig in i andras läge och lida med dem och glädjas med dem, om du inte med fantasiens bistånd kunde tränga in i deras liv och känna såsom de. Och hur hopplöst skulle ej livet te sig, om inte fantasien likasom flöge framför dig och målade framtiden för din inre blick!

Känn på ditt ansvar inför denna härliga gudagåva och bruka den så, att den blir dig till välsignelse! Även det skönaste kan missbrukas, ja frestelsen därtill är kanske allra störst, när det gäller det underbaraste som givits oss. Såsom dina fantasibilder äro, sådant blir förr eller senare ditt eget liv.

Medborgarskolan, Fogelstad.

Under 1926 anordnas, i likhet med föregående år, vid Medborgarskolan, en sommarkurs på tre veckor tiden 26 juli—16 aug., samt därjämte en höstkurs, även den på tre veckor, tiden 4—25 okt.

Avgift 150 kr. i ett för allt.

Stipendier upp till 75 kr. kunna sökas vid skolan.

Ansökan insändes till skolans rektor, adress Fogelstad, Julita.

Kvinnorna inom den amerikanska fackföreningsrörelsen.*

Den amerikanska fackföreningsrörelsen har många problem att kämpa med, som t. ex. den svenska icke har någon känning av. Ett av dessa är rasproblemet. Inom fackföreningarna äro många slags folk sammanslutna, och rasskillnaden är ofta så stark, att de gemensamma fackliga intressena icke uppväga densamma. Det torde på grund härav ha varit ännu svårare att organisera kvinnorna än männen. Att de förra stå efter i organisationshänseende framgår bl. a. därav, att deras löner äro betydligt lägre än männens. Enligt 1920 års folkräkning uppgår antalet i industriellt arbete sysselsatta kvinnor till 8,549,511. Av dessa äro 1,758,037 eller 20.6 % under 20 år och 3,567,112 eller 41.7 % under 25 år.

Den äldsta kvinnliga fackföreningen är sömmerskornas i Newyork, som omtalas redan år 1825. År 1835 togs initiativ till bildandet av en sammanslutning av kvinnliga organisationer, sedan det blivit känt, att omkring 20,000 kvinnor i Newyork, Philadelphia och Baltimore icke nådde upp till större förtjänst än 1 ½ dollar för 16 timmars arbete pr dag. Den första fackliga striden fördes år 1828 i Pattersson, N. J. Den iscensattes av unga textilarbeterskor och gällde middagsrasten men omfattades sedan även av andra arbetare och kom till slut att gälla 10 timmars arbetsdag. Den slutade emellertid med nederlag för arbetareparten, och sedan den tiden härstammar namnet "Järnkedjan", en ed, som arbetsgivarna tvingade sina arbetare att avlägga, varigenom dessa förpliktade sig att arbeta för av arbetsgivaren bestämd lön och att icke ansluta sig till någon organisation, som kunde skada industrien. Arbetstiden var 14 ½ timmar pr dag, varav endast avgick en halv timme till måltidsrast.

Organisationstanken hade emellertid slagit rot, och kvinnorna bör-

jade följa männens exempel att mera allmänt ansluta sig till organisationerna. Den ekonomiska depressionstiden 1837—1867 medförde, att många organisationer brötos samman. Massor av arbetare från europeiska länder reste över till Amerika, och som följd därav försämrades lönerna och arbetsförhållandena ytterligare. I textilfabrikerna arbetade icke längre farmarnas oberoende döttrar utan mest invandrade arbetare. Veckolönen uppgick i regel icke till mer än 2 till 3 dollar. Genom ett domstolsförhör fick man till och med veta, att 8,000 sömmerskor i Boston icke förtjänade mer än 25 cents om dagen.

Efter inbördeskriget blevo emellertid förhållandena bättre, och arbetareorganisationerna började repa sig efter den svåra tiden. Det år 1869 bildade industriarbetareförbundet "Arbetets riddare", som en längre tid verkade som hemlig organisation, började år 1881 ansluta även kvinnor. År 1886 lär det ha ägt omkring 50,000 kvinnliga medlemmar. Sistnämnda år bildades under Gompers ledning den amerikanska landsorganisationen, American Federation of Labor, som uppbyggdes efter principen om fackförbund. Den blev en farlig konkurrent till Arbetets riddare, som nödgades avstå en stor del av sina medlemmar, vilka sökte sig över till landsorganisationen. Kvinnorna voro de, som fortast överflyttade medlemsskapet, trots att landsorganisationen icke kunde erbjuda dem samma fördelar som de hade inom den gamla organisationen. På landsorganisationskongressen år 1890 uttalade man sig till förmån för kvinnornas rösträtt och på kongressen följande år valdes två kvinnor till delegerade. Under de följande åren kommo dock aldrig mer än högst tre kvinnliga representanter med på dessa kongresser och inom förbundsstyrelserna invaldes icke några kvinnor. Under åren 1908—1923 voro tillsammans 38 kvinnor anställda som agitatorer eller funktionärer men oftast endast för en tid av några veckor eller månader. Till och med det ringa inflytande, som

kvinnorna uppnått inom organisationerna, hade de haft svårt att tillkämpa sig. Enstaka lokalorganisationer finnas ännu, som endast bestå av kvinnor, men dessa ha föga samarbete sinsemellan. I de lokala fackföreningskartellerna ha de ringa inflytande och knappast något inom kartellerna i de enskilda staterna. Mycket sällan väljes en kvinnlig fackföreningsmedlem ens till en ganska obetydlig förtroendepost inom dessa organisationer.

Till följd av dessa förhållanden ansågs bildandet av ett speciellt kvinnligt fackförbund vara en tvingande nödvändighet. Ett sådant kom också till stånd år 1903 med kraven: åttatimmarsdag, dräglig lön och hus-skydd. På sitt program hade det upptagit följande punkter:

1. Arbetarnas sammanslutning i fackföreningar.
2. Lika lön för lika arbete utan skillnad för kön eller ras.
3. 8-timmarsdag och 44-timmarsvecka.
4. Lön motsvarande amerikanska levnadsförhållanden.
5. Full medborgarrätt för kvinnor.
6. Krigets motarbetande.
7. Intimare samarbete mellan kvinnliga arbetare i alla länder.

Förbundet höll kongress de två första åren och dess strävanden ledde bl. a. till, att en särskild "kvinnobyrå" upprättades inom arbetsministeriet. Särskilt arbetade det för kvinnornas rösträtt, och upprättade med anledning därav särskilda organisationer. Även sedan rösträtten erövrats upprätthölls en del av dessa, som hade till uppgift att steg för steg söka undanröja de olikheter i lagarna för män och kvinnor, vilka voro till nackdel för de senare och att söka bevara dem, som utgjorde något särskilt skydd. "Kvinnopartiet" däremot krävde ett radikalt likaberättigande i alla offentliga och juridiska avseenden. Oftast rörde det sig om lagar, vilka avsågo hälsoskydd för kvinnor, minimilön, kortare arbetstid och förbud för nattarbete för kvinnor.

(Forts. i nästa n:r.)

* I Internationella arbetsbyråns månads-häfte, Internationale Rundschau der Arbeit (april 1926), har publicerats en artikel under titeln "Die Frau in den amerikanischen Gewerkschaften", författad av Anny G. Maher, som vi tillåtit oss referera.

Från riksdagen.

Åttatimmarslagen.

Bland de frågor som varit till behandling denna riksdag intar ju 8-timmarslagen en bemärkt plats. Kampen stod mellan yrkandet i kungl. propositionen om definitiv lösning av frågan i anslutning till Washingtonkonventionen, utskottets om fortsatt provisorium och högerns avslagsyrkande. Högerns inlägg var märkbart så tillvida, att en del av dess talare icke egentligen talade emot 8-timmarsdagen men mot 8-timmarslagen och åter andra även mot denna arbetstid. De kända argumenten om svårigheter för industrin att bära den lagstadgade arbetstiden återupprepades naturligtvis, men icke av alla högertalare. Alla dessa talade emellertid mot lagen om än icke mot 8-timmarsdagen, vilken de ansågo vara en fråga mellan arbetarna och arbetsgivarna att göra upp avtalsvägen om. Socialdemokraterna påpekade naturligtvis det ohållbara häri och att det skulle bli många arbetargrupper som aldrig skulle kunna ernå denna arbetstid, ävensom att det skulle kunna inbjudas till osund konkurrens mellan de arbetsgivare vars arbetare hava starka organisationer och de vars arbetare icke hava sådana.

Riksdagen antog utskottets utlåtande och nu ha vi lagen stadfäst till 1930. Då har denna konvention verkat i tio år och är således uppsägbar. Helt säkert kommer 8-timmarslagen då i ett kritiskt läge, ty oppositionen mot densamma hålles nog vid liv och de fordringar att få konventionen mera "anpassbar" bli va helt givet ganska starka.

Valbarheten till första kammaren.

I första kammaren hade socialdemokraterna, herrar Strömberg och Hansson väckt motion om borttagandet av inkomststrecket för valbarhet till denna kammare.

Konstitutionsutskottet säger, att "obestriddigt är att de nu förefintliga bestämmelserna om valbarhet till första kammaren lämnar rum för erinringar" och pekar på en del grupper som genom 3,000-kr-strecket icke äro valbara och nämna därvid arrendatorer, hantverkare och lantarbetare.

Men därtill kommer en annan stor

Henri Matisse: **STILLEBEN.**

grupp som det inte nämnes ett ord om i utlåtandet, nämligen arbetareklassens kvinnor. Det är högst få av dem som äro ute i förvärvsarbete vilka hava en beskattningsbar inkomst av 3,000 kr. och hustrurna falla ohjälpligt.

Socialdemokraterna förfäktade under debatten energiskt penningstreckets slopande såsom en onödigt mätare på kvalifikationerna för valbarhet till första kammaren. Herr Engberg påvisade att det ändock finnes så många bestämmelser som äro ägnade skilja kamrarnas sammansättning. Erinrade om den högre åldern för valbarhet, det olika valsättet, den successiva förnyelsen o. s. v. Andra kammaren anslöt sig också till den av hr Engberg gjorda reservationen som begärde penningstreckets slopande, men första kammaren följde utskottet som begärde en utredning och att kungl. maj:t skulle på dess grunder framlägga förslag till ändringar, vilka utan att utplåna karaktärsskillnaden mellan riksdagens båda kamrar ändock skulle tillföra den en allsidig sammansättning.

Moderskapsförsäkringsfrågan.

Inte heller vid denna riksdag blev det något beslut om moderskapsersättning till industriarbeterskor. I denna fråga råder mycket delade meningar och att staten kan ha en

viss skyldighet mot dessa arbeterskor som under en viss tid före och efter barnsburden äro förbjudna arbeta och därigenom mista sin arbetsförtjänst, fästes intet avseende vid. Utskottet säger visserligen att ur skyddslagstiftningens synpunkt starka skäl kunna anföras för anordnande av en understödsverksamhet som grundtanken i kungl. maj:ts förslag, men anser att en understödsverksamhet från det allmänna sida i princip bör vara beroende av huruvida behov föreligger eller icke. Regressrätten mot barnafadern har för utskottets majoritet också varit av stor betydelse. Dess hemställan om utredning är även baserad på ovan anförda synpunkter.

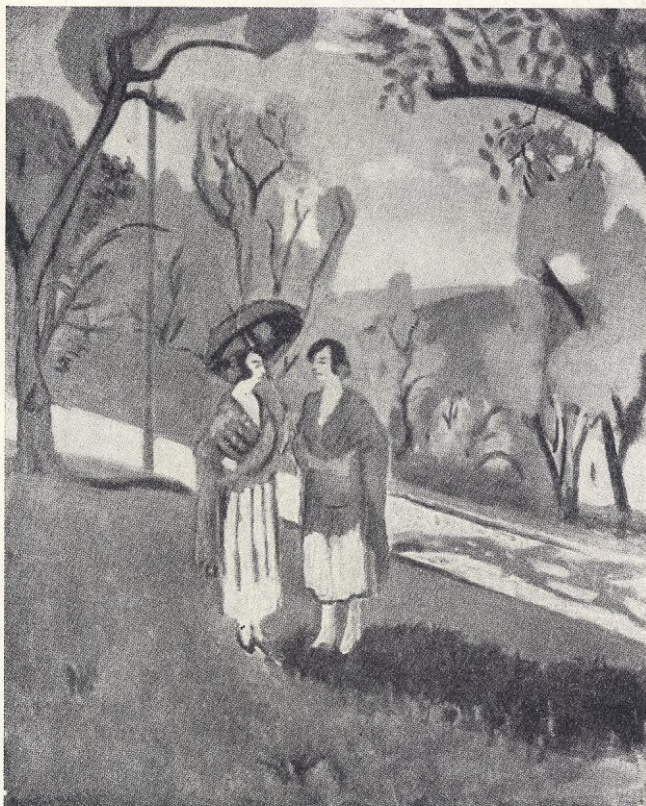
De socialdemokratiska ledamöterna jämte fröken Hesselgren reserverade sig och hemställde för det första, att kungl. maj:ts proposition måtte bifallas och anhöllo dessutom om utredning, i vilken mån rätt till moderskapsunderstöd må kunna utsträckas att omfatta även andra barnafödelskor än dem kungl. maj:t avsett med sitt förslag och framlägga förslag i anslutning härtill.

Som vi veta segrade utskottets förslag.

Vi ha förut redogjort för ett par frågor behandling och öde under riksdagen i år. Vi återkomma med redogörelse för ett par frågor till.

S. V.

EXPRESSIONISMENS UPPHOVSMAN.

Henri Matisse: **SAMTAL.**

Den så kallade moderna konsten är inte rolig annat än för ett litet fåtal, som utrustats med särskilda fantasigåvor och därför kunna gissa sig till vad den vill och menar. För oss vanliga människor är och förblir den ett försök att komma från det gamla och slentrianvordna, men ett försök som mynnar ut i intet. Vissa nya impulser har den givit och visat en i många hänseenden hälsosam likgiltighet för auktoritet och sunt förnuft. Det kan nämligen bli för mycket av båda delarna i livets alla skiften, men i synnerhet inom konstens värld. Den moderna konsten kan alltså kallas en föregångare, en vägröjare för en verklig konst, som väl vid detta laget håller på att trampa ur barnskorna och lära sig inse, att även om mycket i det gamla är värdelöst, så finnes dock kvar däri det, som en gång i världen gjorde även den till konst. Som vägröjare är modernismen all aktning värd, men då den vill påstå sig vara

den nya Konsten själv, bör den betraktas med misstro och drivas ut som andra falska profeter.

Morgonbris har under årens lopp i huvudsak reproducerat de gamla mästarna, som ju stå sig så länge en flik av deras dukar finns kvar i världen. Det kan därför vara på tiden att någon gång visa upp ett typiskt exempel på modernism med dess fördelar och nackdelar. Matisse påstod själv att han uteslutande eftersträvade expres-

sion, d. v. s. uttrycksfullhet. Därför har han blivit kallad expressionismens upphovsman, och hans följeslagare expressionister. Om han tecknade en dam sittande i en länstol gjorde det mindre om hon för åskådaren tycktes farligt nära att ramla ur,

eller om hon befann sig ungefär en meter framför stolen, sittande i luften. Det enda som expressionisterna finna viktigt är färgspelet. Och däri ha de otvivelaktigt rätt, ehuru en i deras mysterier icke invigd inte kan fatta, varför de bannlysa den riktiga och felfria teckningen. Varför skall Matisse's Sovande flicka, som verkligen är uttrycksfull, utrustas med en fullkomligt opropor-tionerlig kropp? Vore hon inte ett mästerverk, om hennes hals och armar skapats mänskliga och om huvudkudden stod ut från väggen och inte blott med sin kontur tecknade en platt fyrkant på denna?

Matisse har om sin konst sagt, att han arbetar så mycket och så gott han kan. Om man kritiserar och ogillar hans verk rår han inte för det, ty var fågel sjunger ju efter sin näbb, och något annat kan man inte göra. Han är alltså en ärlig och anspråkslös natur, och det är inte hans fel om en skara fantaster, som med en stor gest förkastat det gamla och allt vad det givit, störtat sig över honom och utropat honom till messias, då han i verkligheten blott är en av de sökande, pionjärerna på de nya markerna.

Henri Matisse: **STUDIE.**

Hans färger äro övervägande ljusgrå, rosa, ljuslila, i alla tänkbara blandningar och nyanser. Sällan kommer han med en mörk fläck, en hållpunkt i allt det ljusa och flytande. Nu står ju inte längre striden het omkring hans verk och hans hätskaste fiender ha lugnat sig inför framtidens möjligheter, men han tycks ha åtskilliga kritiklösa beundrare kvar, att döma efter några panegyriker i en fransk publikation från 1923, där en herre, som heter eller kallar sig Leon Werth i en uppsats som — jag kan försäkra det! — aldrig fått en förläggare i Sverige, påstår sig ha sålt sina Rembrandt, sina van Delfts, Corot, Tintoretto, Ingres, Courbet, emedan han blivit led på dem alla och fann endast sina nakna väggar sköna till dess han upptäckte — Matisse.

Nå, var och en har sin smak, och om man själv inte precis beundrar en konstriktning får man dock icke fördöma den i och med att den giver många andra glädje och njutning.

Henri Emile Matisse föddes i Le Cateau i Frankrike, jag tror 1870. Många unga svenskar av den nya skolan ha varit hans elever och vi ha en sal på Nationalmuseum där en del tycks vara starkt påverkat av Matisse.

Linda Öberg.

Henri Matisse: **STORMEN.**

Kvinnorna och de ekonomiska problemen.

I den kommission, som för en tid sedan sammanträdde i Genève för att förbereda den av Nationernas Förbund planerade internationella ekonomiska konferensen, deltog 35 sakkunniga från olika länder. Bland dessa var, som redan är bekant för vår läsekrets, vår österrikiska partivän Emmy Freundlich.

Vi införa här hennes yttrande i den allmänna, inledande generaldebatten, då vi tro det kan ha intresse för våra läsare.

Då vår kamrat Jouhaux i går öppnade diskussionen framförde han en deklARATION på uppdrag av den kooperativa rörelsen och fackföreningsrörelsen, beträffande de frågor vi önska att överlägga om. Men jag är här i två egenskaper i vilka jag ej har några kamrater. Jag är den enda kvinnan och den enda österrikaren. Ni kanske tillåter mig att säga något med anledning av dessa båda egenskaper.

Herr Stepani har sagt, att det mest värdefulla är människan själv vilket vi ej få förgäta. Intressera vi

oss härför och anse detta, måste vi se till huru människorna skapas, uppfostras och sörjas för. Vi måste se på hemmen i vilka husmödrarna lida emedan livet ej kan skänka säkerhet och dess ställning dagligen kan förändras. Om denna ekonomiska konferens ämnar allvarligt arbeta för fred på det ekonomiska området, måste vi komma ihåg att ekonomisk fred förutsätter en stabilisering av livsförhållandena. Mödrarna och hustrurna lida ena dagen av arbetslösheten, andra av prisstegringen. De veta aldrig huru de skola få sin lilla budget att räcka för familjens behov med dessa prisförändringar och mannens eventuella arbetslöshet, hotande eller verklig. Husmödrarna vänta av denna konferens att den skall överväga varje fråga som kan hjälpa att stabilisera livsförhållandena, som inkomster, priser, arbetsanställning etc. Vi få ej skjuta dörren till för någon fråga som kan hjälpa oss i denna riktning.

Olika talare ha talat för en bättre organisation av produktionen. Men vi lyckas aldrig om vi endast organisera produktionen och ej distributionen. I alla land ha t. ex. skohandlarnas antal stigit ofantligt sedan kriget. Det är mellanhanderna mellan producenterna och konsumenterna som internationellt brett ut sig i oroväckande grad. Vi ha fått en handel full av spekulation, vilken säljer, icke varor men papper och aktier.

Vi erfara att i Amerikas städer för

Henri Matisse: **SOVANDE FLICKA.**

varje dollars som utges för livsmedel 37 % gå till farmarna och 63 % till mellanhänderna. Vi se således vad organisation av distributionen betyder. Vi måste utfinna metoder som säkra en närmare förbindelse mellan producent och konsument, och vi måste överlägga om de erfarenheter efter kooperativa linjer vi fått. Den engelska kooperativa partihandeln handlar direkt med farmarna i Australien, utan några mellanhänder. Endast en väl organiserad marknad ger säkerhet för producenten.

Jag kommer från ett litet land, ett land som haft större svårigheter än de flesta andra, emedan det blev avskuret från det ekonomiska livets grundbasis. Vi leva så gott som i "glashus" och kunna endast existera om vi omsorgsfullt tillvarataga och icke förstöra de möjligheter den nya utvecklingen skänker. Det har ofta sagts, att de små nationerna ha förmågan att finna nya sätt att ordna uppstående svårigheter, som de stora nationerna ej kunna finna. Så ha vi fått handla i Österrike. Vi äro t. ex. av övertygelse inga protektionister, men vi ha nödgats införa vissa skyddstulltariffer emedan våra grannländer ha sådana. Detta för att skydda våra arbetare för arbetslöshet och våra konsumenter. Vi ha nu fixerat handeltariffer för spannmål. Om världsmarknadspriset är högt blir tullen lägre, sjunker det stiger tullen. Samma arrangemang ha vi vidtagit för mjölken. Runt Österrike hava vi stater varest åttatimmarsdagen ej är lagfästad och vilka allvarligt kunna konkurrera ut våra varor på marknaden. Vår tullagstiftning ger regeringen rättighet att höja taxorna gent emot dessa länder om det är nödvändigt. Man ser att detta ger oss vissa möjligheter att skydda både producenter och konsumenter. Men framför allt är det denna kommissions plikt att försöka finna medel och vägar som kan skänka ekonomisk säkerhet för alla nationer.

Arbetsrustrur och arbeterskor i Stockholm.

Marholmens vilo- och semesterhem öppnades den 6 juni. Ansökningar insändas till Landssekreterariatet, Barnhusgatan 16, 1 tr.

Avgiften per dag å vilohemmet är kr. 1:50 och å semesterhemmet kr. 2:75. Familjer kunna även beredas plats och äro avgifterna pr dag för man kr. 3:50, hustrun kr. 2:75, barn 7—15 år kr. 2:— och för barn till 7 år kr. 1:25.

Livets barn.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Han klädde om sig, tog på sig sina vita byxor och dito skjorta och mössa, som han burit med hela vägen i en tysk tidning. Och så gick han ner i bageriet.

Mäster var en man på ungefär trettiofem år. Han hade ett fylligt ansikte med en bred mun och en näsa, som liknade en potatis med ett par hål i. Ögonen voro små och icke att få tag i; det var som om de icke kunde se folk. Sten sattes i arbete av mäster, som sedan försvann och kom igen om ett par timmar med sömndruckna ögon och skrovlig röst. Han gav nya order och försvann ånyo, kom sedan igen då och då för att sätta Sten och lille Jens i arbete.

Vid sextiden äts middag. Sten satt till bords med Jens och ett par pigor. Den ena av dessa hette Marie. Hon var tjuguetta år och mycket allvarsam. Hennes blick var liksom stelad av sorg och hennes rörelser voro som en drömmerskas, ibland långsamma, ibland nervöst snabba. Hon lade ofta huvudet tillbaka och slöt ögonen, blev sittande orörlig en stund — för att rusa upp som av skräck. Den andra flickan var aderton år, hette Greta och var Maries motsats. Hon hade ett skratt, som rent och hjärtligt brusade ur henne som otämd livsglädje. Dock hade livet gett henne ett tillräckligt stort förråd av allvar och då det steg upp i henne, var det icke långt till gråt, stilla blid gråt. Skälmsk var hon; med spelande ögon, hjärtligt skratt utan minsta avsikt satt hon och såg på Sten. Varje gång han såg på henne, lät hon sina ögons strålar falla rakt in i hans blick och så slutade det med, att de sutto och sågo varandra i ögonen och logo. Men plötsligt blev han allvarsam vid tanken, att hon gjorde narr av honom. Han kunde icke begripa att en människa kunde bli glad av att se på honom! Och detta var dock fallet med Greta. Hon nådde strax intill hans jag, det ärliga i hans känsla, det goda på djupet av hans karaktär och hon log som åt något, vilket tillfredsställde hennes behov av godhet och glädje. Men då han blev allvarsam, var det som om hon kände ångest vid det bittra, som livet slagit i hans sinne och som återspeglades i hans drag.

Dagarna gingo, alla varandra lika... Klockan fyra började arbetstiden, vid elvtiden på kvällen var den slut. Sten och lille Jens arbetade i ett streck, med måltiderna som enda vila. Mäster visade sig numera sällan och när han kom, så var det för att skälla ut Stens arbete.

— Det liknar svinmat! sade han. Sådant arbete får man hålla tillgodo med nu! Annat var det, när jag var gesäll. Ett slag på käften fick man om man ro-

tade ihop sådan smörja. Har du förstätt, din svenske laban?

Och så försvann han innan Sten hunnit förklara att han icke hade förstätt.

Han och lille Jens arbetade bra ihop. Jens var flitig som ett bi, slet från tidiga morgon till sena kvällen, då han sjönk ihop som en trasa och somnade ögonblickligen när han kom i säng. Sten var icke lat precis, men mätta sig med Jens kunde han icke.

Det varade ju icke länge förrän Sten upptäckte, att han icke hamnat i något paradiset och att mäster icke var någon paradisetts ängel. Men redan i sin tidiga barndom blev han satt på plats i livet och han insåg sina tankars och önskningsgränser. Och den sista lektionen i arbetslöshet hade satt skräck i blodet på honom, så att han längtade ju icke efter att få komma ut på trampen igen.

För övrigt var ju Greta där! Nu hade hon funnit på att flera gånger om dagen komma ner till dem i bageriet och med sitt goda humör och glada skratt liva upp i deras dystra verklighet. När hon var nere hos dem, glömde de att de egentligen hörde hemma i livets mörker, hennes glädje och skratt öppnade alla dörrar och fönster för solen.

En kväll voro de färdiga tidigare än vanligt och på väg upp på kammaren, då Greta stod i trappan och väntade på dem och frågade om de icke ville gå med in till henne och Marie och dricka kaffe. Jens hade blott en önskan: att få sova, sova! Men Sten följde med Greta in. De hade kommit varandra närmare, Sten och hon — hade lagt bort titlarna. Det gick till på det viset, att Greta strök honom på kinden och sade:

— Dine öjne er sorte, du er nok en god dreng.

Bara det, men vänligt, ömt — och ärligt.

Inne på flickornas rum var det varmt och trevligt. Rummet var rent och snyggt. Det hade Stens och Jens kammare också blivit på sista tiden; men elda i den gamla kaminen, fick inte Greta för mäster. Ty så blevo ju de två lathundarna Sten och Jens bara sittande där uppe och försummade sitt arbete.

Maria satt vid fönstret och stirrade ut i mörket. När kaffet var färdigt hjälpte hon Greta att servera det, och de drucko kaffet under pinsam tystnad. Till slut ställde Marie sig vid fönstret och brast i gråt. Greta gick bort till henne, lade sin ena hand på hennes axlar, men teg och lyssnade till hennes snyftningar. Sten satte armbågarna mot knäna och lade ansiktet i händerna, och även han lyssnade. Ljudet av Maries gråt var för starkt för det lilla rummet; det var som om det skulde pressa murarna åt sidan. Ofta, och särskilt en gång hade han hört sin mor gråta denna bittra gråt. Han var fem år

den gången. Två män hade varit i deras hem och burit bort hans far på en bår — till sjukhuset, varifrån han återvände som död. Den gråten kunde Sten icke glömma. Han hörde den, då han tio år senare stod tyst och förkrossad vid moderns grav. Och sedan dess kunde han aldrig själv gråta; sorgen och bitterheten åt in sig i hans sinne, och dock sjönk han ständigt ner i ett egendomligt behov av det goda i livet — medan livet sargade hans längtan.

Marie tog på sig hatt och kappa, sade att hon gick ut för att få litet frisk luft innan hon gick till vila. Sten och Greta voro ensamma med varandra. Och Sten fick höra Maries "Historia". För tre år sedan lärde hon känna en ung man. Då hon skulle bli mor, övergav han henne. Hennes föräldrar tvingade henne att gå rättens väg, för att förmå honom erkänna faderskapet. Han nekade och blev ålagd värjemålsed. En tid efter kom det i dagen att han svurit falskt, och han blev dömd till tre års fängelse. Maries föräldrar togo hand om barnet, och Marie tog plats i den lilla staden. Hon skrev flera brev till honom i fängelset, men han svarade icke. Gång på gång skrev hon, att hon väntade på honom, att hon skulle taga emot honom, när han kom ut. Hon bad honom förlåta, att hon lät tvinga sig att göra honom olycklig. I sin hängivna kärlek hade hon skänkt honom allt; med samma behov av att ge och icke begära igen något, gick hon nu och pinade sig med självförebärlser, och led vid tanken att han icke förlät henne och icke tillät henne att vänta på honom. Livet hade vänt upp och ned på sina egna begrepp.

Greta hade en sundare uppfattning av saken. Hon insåg, att det var den unge mannen, som förbrutit sig emot dem bägge. Och hon kunde icke fatta Maries självförebärlser. Han hade ju övergivit Marie och efteråt försökt stämpla henne som lögnerska och något ännu värre.

— Så tror jag inte, att du skulle kunna handla, sade Greta till Sten.

Hon behövde faktum, som voro bättre än hennes kamrats sorgliga erfarenheter. Men Sten svarade icke. Ty vad skulle han säga? Kände han sig tillräckligt, att kunna svara nej?

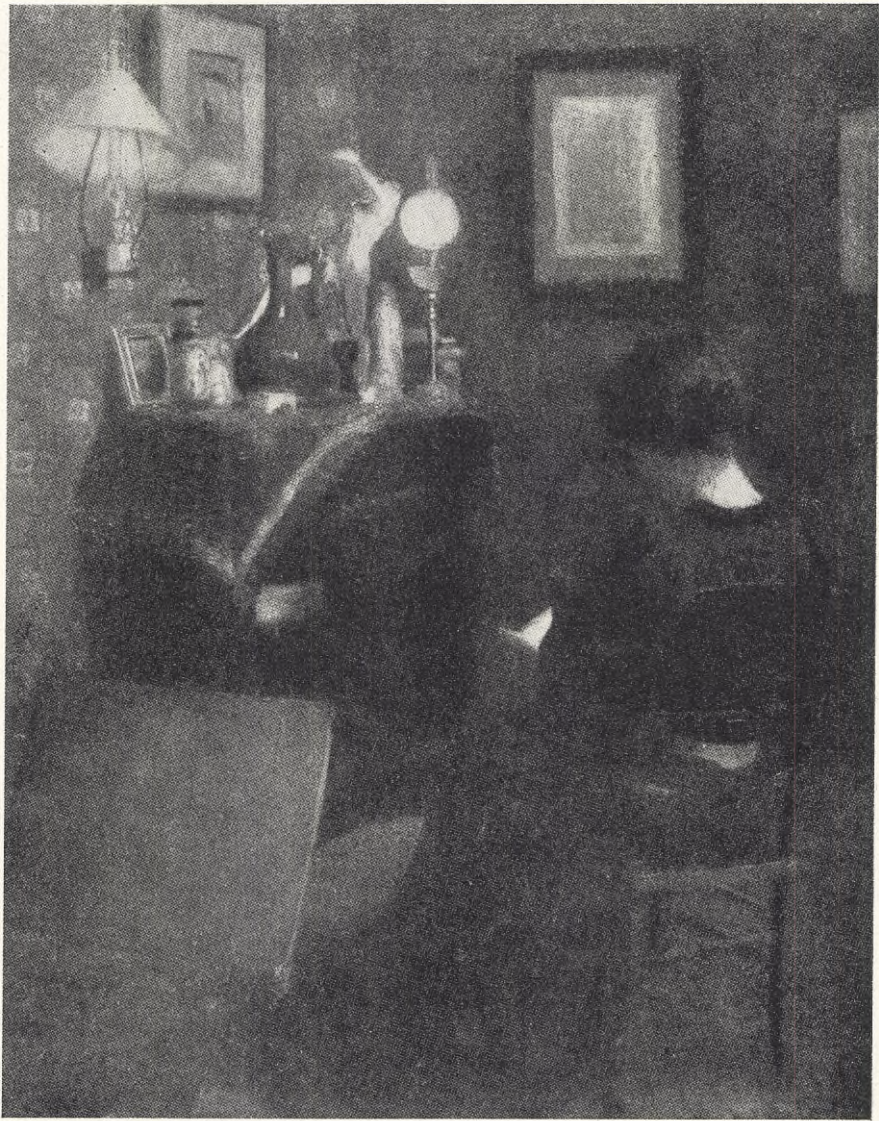
— Kunde du?

— Nej! svarade han. Och då kom svaret från djupet av hans jag.

Det blev sent, och Greta sade, att nu fick Sten gärna gå. Men han fick gärna komma igen.

— Dine öjne er sorte, du er nok en god dreng, sade hon och strök hans kind. Du får gärna drömma om mig. En vacker dröm.

Sten listade sig uppför trappan. Han hörde röster från mästerns våning. Han hade alltså främmande igen. Hos honom samlades ofta den lilla stadens mer eller mindre tvetydiga personer. Bland dessa

Henri Matisse: LÄSANDE FLICKA.

var en, som gick under namnet "Hestekojoaren". Namnet hade han fått för sin metod att handla med hästar. Han plögade nämligen först köpa hästar av bönderna och efteråt plocka ifrån dem pengarna i kortspel. Offret hade intet annat att göra än finna sig i sitt öde, ty allt gick ärligt till. Hos mästern var stans spelhåla. Här hade mången lättrogen bonde spelat bort sina hästar. Ofta pågingo orgierna när Sten och Jens listade sig ned för trappan om morgonen, för att börja dagens arbete.

Då Sten kom upp på kammaren hade Jens somnat för länge sedan. Sten tände ett stearinljus, som stod i en flaska på bordet, och han satte sig på sängkanten. I det svaga ljuset föll hans blickar på den lilla magre, förpinte arbetskamraten. Jens gulbleka ansikte var bara skinn och ben på den vita kudden. Han höll munnen öppen, och Sten kunde se hans maskstungna tänder. Och det rosslade och pep i bröstet.

Sten stirrade framför sig. Det var ju

ingen överraskning för honom, att sådant kunde ju livet vara. Vad som nu skedde och hade skett under de senaste timmarna, jagade genom hans hjärna: Nu spelade de där nere, spelade piano. Och de sjöngo. Han hörde deras hesa, brutala röster — och lille Jens pipande, rosslande andedrag. Sten pressade ner huvudet mellan händerna och frågade stönande: Vad är då detta? Vad är då detta? — utan att få annat svar än själva den handgripliga verkligheten.

Han släckte ljuset och gick i säng.

— Du får gärna drömma om mig. En vacker dröm!

Gretas skratt ljöd honom i öronen.

Men Marie...?

Han reste sig upp i sängen, blev sittande liksom frågande och lyssnande:

— Marie, ja. Marie?

De sjöngo och spelade nere hos mästern. Och lille Jens...

— Jens! Jens! viskade Sten.

(Forts. i nästa n:r.)

Vårt studiearbete.

III.

När i våra dagar de unga kvinnorna vid fyllda 21 år erhålla den fulla myndigheten, så är nog detta en tilldragelse som oftast går dem spårlöst förbi, och de allra flesta av dem ägna nog inte en tanke åt, att det dock inte är så länge sedan som kvinnorna saknade denna rättighet, ja, att det inte ens är hundra år sedan den erhöles. Och de reflektera nog inte heller över hur ett liv i omyndighet skulle gestalta sig, och dock är detta något som för bara några tiotal år tillbaka var det naturliga tillståndet för kvinnorna.

Första gången frågan fördes fram i vår lagstiftande församling var vid 1809 års riksdag då justitierådet Strokirch, med anledning av att den ändrade lydelsen av grundlagen skulle något rubba konungens rättighet, att genom dispens förklara mö myndig, påpekade det orättvisa i "att lagstiftaren för en mansperson utsatt 21 år då han såsom myndig fullkomligen råder över sin egendom, utan att han behöver bevisa sin skicklighet därtill; men kvinnan däremot är av lagen alldeles betagen denna rättighet, hur överlägset hennes förstånd kan vara vid jämförelsen med en del av dem, vilka av lagens föreskrifter blivit gynnade".

Han framhöll vidare att konungens rättighet att förklara mö myndig mildrat lagens stadganden, vilket han även ansåg borde gälla för framtiden, samt utropade slutligen: "Är det oss lagstiftare värdigt, eller kan det förenas med erkänslans fordringar, att så förfördela det kön, som varit vår barndoms vårdnad, ungdoms glädje, mandoms lättning och ålderdoms stöd?"

Lagutskottet som först yttrade sig över motionen uttalade dock som sin mening, att när lagstiftaren gjort ogift kvinna omyndig för alla tider, så hade han därmed "långt ifrån att förfördela kvinnokönet, tvärtom i det hela därmed befrämjat dess bästa". Kvinnan borde, enligt lagrådets uppfattning mera uppfostras för att styra en familjs husliga angelägenheter, än att deltaga i affärstvister, där hon lätt skulle bli lurad och till på köpet "förlora det blygsamt eftergivande i sitt väsende, vars behag merendels i större mån än något annat bidrager till

hennes lycka och levnadslugn". Dock tillstyrktes rättighet till dispens från denna bestämmelse, men skulle denna sökas efter konstens alla regler, en mycket invecklad och dyrbar procedur som antagligen inte många av den tidens kvinnor underkastade sig. Och till dess mö var trettio år skulle hon ovillkorligen stå under förmyndarskap, och kunde således innan den tiden ej erhålla dispens från lagen, som uti kap. 19, 2 och 3 § Ärvdabalken lydte: "Mö av vad ålder hon vara må stående under förmyndarskap."

År 1818 väckte Matts Eriksson, från Stockholms län, med påpekan- de av det oegentliga i, att änka var myndig i vilken ålder hon än befann sig, men att ogift kvinna ej var denna rätt förunnad, och yrkade på myndighet för ogifta kvinnor vid 30 år. Lagutskottet ville emellertid inte gå med på några nymodigheter utan yrkade avslag, med motivering att ett sådant beslut även skulle medföra ändrade bestämmelser i flera andra delar av civillagen.

På 1820- och 1830-talet framkallade frågan om ogift kvinnas myndighet strängt fördömande av landets högsta juridiska auktoriteter. Lagkommittén hade år 1825 framlagt ett förslag att ogift kvinna borde bli myndig vid 25 års ålder, vilket år 1832 avböjdes av högsta domstolen, som i en längre motivering påvisade vådorna och olägenheterna av ett dylikt beslut.

Särskilt betonades det olämpliga i att kvinnorna då skulle "sättas i behov av en annan, åt yttre omsorger riktad bildning, som ofta skulle avleda deras håg och verksamhet från deras rätta och riktigaste föremål, det husliga". Samma argument således, som även i vår tid användes så snart det är frågan om utvidgade rättigheter för kvinnorna.

Göta hovrätt gick ännu längre i sina deklamationer om kvinnans svaghet och behov av beskydd, och påstod att då man gjort kvinnan omyndig så har detta skett, långt ifrån i föresats att utöva en orättvisa emot henne, utan man har tvärtom varit ledd av den mest ädla föresats att bereda henne det lugn och den stilla förnöjelse, varav hon inte skulle kunna komma i åtnjutande om hon lämnades åt sig själv. Och hovrätten avslutar sitt tanke- digra aktstycke med följande passus:

"Hon har sluppit begråta följderna av illa beräknade företag och obetänksamt ingångna förbindelser; korteligen, hon har hittills icke känt vidden av sin egen svaghet. Ledd av vänskapens förtroliga hand, åt vilken lagen jämväl anförtrott värden av hennes egendom, har hon undgått falla ett dubbelt offer för förledarens illistiga beräkningar; vid sidan av en åldrig far eller mor har hon förnöjsamt ägnat sin omsorg åt deras hyllest och vård, ej lockad av begäret att, såsom självmyndig, tänka och handla blott för eget bästa; och hon har, då hon förr eller senare inträtt i äkta ståndet, dithört med sig, icke inbillningen att den myndiga kvinnan vore lika god som den myndiga mannen, utan, då hon i sin make endast sett en självvald förmyndare, vilken av öm kärlek och välvilja åtagit sig hennes angelägenheter, har hon varit livad av den sanna undergivenhetskänsla, som alltid skall utgöra ett oefftergivligt villkor för den äkten- skapliga föreningens sällhet och lycka."

Skåne och Blekinge hovrätt beto- nade också vådan av att låta kvin- nans beroende upphöra "ty ringa lärar det antal ogifta kvinnor vara som vid 25 års ålder äga skicklig- het att vårda och förvalta sitt gods". Skälet till detta ansåg man dock låg i den uppfostran, som gavs kvinnorna.

I slutorden till "Hertha" skriver Fredrika Bremer med anledning av hovrätternas uttalanden bl. a. några ord som även äro lika aktuella i vår tid.

"Att frukta följderna för kvinnan och samhället, om man ger henne den frihet, som hon i likhet med mannen är berättigad till, är att frukta spöken. — Guds lagar i naturen och hjärtat skola göra sig gällande och behålla överhand, dess mera spelrum man giver dem. Öppna för kvin- norna friheten och alla dess banor, öppna dem vida som morgonrodnadens portar; en gudomlig dragning skall alltid föra fler- talet kvinnor till hemmets härd, till familjelivets innerlighet, till att bliva mödrar eller fostrarinnor. Men de skola, under frihetens system, bli va det med ett högre medvetan- de. Och de som välja andra banor skola som goda medborgarinnor likväl förbliva kvinnor, d. v. s. såvida ordet har någon djupare mening, mänskliga väsen, i vilka hjärtats liv har övervikt."

År 1844 avslogs en motion av Freidenfelt om myndighet för ogift kvinna vid 25 år.

När motionen behandlades i bondeståndet anförde Lars Pettersson från Blekinge — som dock inte var ense med motionären om att myndighetsåldern borde sättas till 25 år, emedan han ansåg ett sådant lag- stadgande mindre välbetänkt, och att det skulle leda till mängen lätt- trogen kvinnas fördärv — "att ska- paren som hos det kvinnliga könet nedlagt så många sköna egenskaper, icke har företrädesvis bestämt det- samma till livstidstvång och trældom utan att även kvinnan bör, åtmin-

stone då hon uppnått den vanliga medelåldern, åtnjuta alla fri- och rättigheter, i likhet med det främsta könet". Han föreslog myndighet för ogift kvinna vid 40 år.

Som en röd tråd genom alla dessa debatter, vid behandlingen av kvinnans myndighetsfråga, går uppfattningen att det var kvinnans dåvarande uppfostran som gjorde henne olämplig för självständighet. Så t. ex. yttrade vid detta tillfälle Carl Gustaf Bruhn från Hallands län: "Jag vill icke förvägra kvinnan att i andra avseenden njuta lika rättigheter med mannen, men då hennes uppfostran är olika dennes, anser jag vådligt att hos henne nedlägga rättigheten, att oberoende av andra råda över sitt gods." I prästeståndet ansåg sig doktor Björkman föranlåten protestera emedan, som han uttryckte sig: "inom detta högvördiga stånd ingen röst höjt sig till försvar för den nya lag som av hr Freidenfelt föreslagits". Men även han ansåg att den uppfostran som kvinnan åtnjöt, inom en trängre huslig krets gjorde att hon längre än mannen saknade den erfarenhet som krävdes för att sköta yttre angelägenheter, men yrkade på myndighet vid 30 år och ansåg att man gjorde henne orätt om man längre vägrade henne denna rättighet. Nils Strindlund från Västernorrlands län ansåg sig endast behöva ett bevis för att vederlägga alla moderna ivrare för kvinnornas rättigheter. Han anförde nämligen endast att "om kvinnan försattes i myndighetstillstånd, så kunde en rik flicka få sig en fästman som lockade henne till borgensförbindelser, varefter det snart vore förbi med henne". Och Nils Nilsson från Värmland, medlem av utskottet, ansåg det betänkligt att frigöra kvinnan från de band som hennes omyndighetstillstånd pålägger henne i fråga om förvaltningen av hennes egendom. "Om hon härutinnan finge råda sig själv, skulle mången kvinna blottställa sig för bedrägerier och förspilla hela sin välfärd." Han hade också stora bekymmer för att kvinnans "ömma och veka natur skulle gå förlorad om hon inkastades i affärsvärlden.

Frågan kom igen vid 1847 års riksdag i form av motioner i borgare- och bondestånden, vilka ledde till lika litet resultat som de föregående. Anders Berg, den ena av motionärerna anförde bl. a. att han ansåg att kvinnan i allmänhet var "långt mera passande att handhava sina egna angelägenheter än många mesiga pojkar vid 21 års ålder".

Studiekurs

28 juli—1 augusti 1926 för kvinnliga verkstämmare och förestånderskor vid fabriker samt för inom industrien anställda personalkonsulenter och fabriksystrar.

Mer och mer har säkerligen under de senare åren för ledare och förmän inom industrien liksom för socialarbetare framträtt vikten och behovet av samarbete mellan alla inom industrien arbetande. "Föreningen för Socialarbetare inom Industri och Affärsvärld" (S. A. I. A.) har därför genom ordnandet av dessa studiedagar velat taga initiativ till ett personligt sammanträffande mellan kvinnliga arbetsledare och socialarbetare. De frågor, som i föredrag och diskussioner komma att behandlas, synas oss vara av särskild stor vikt för alla, som arbeta på olika områden inom industrien, varför vi hoppas, att kursen såväl genom föredragen som det personliga utbytet av erfarenheter kommer att vara samtliga deltagare till nytta i arbetet.

Kursen kommer att förläggas till Jakobsbergs Folkhögskola vid Bergslagens järnväg, c:a ½ timmes resa från Stockholm. Jakobsberg är en gammal vacker herrgård, som genom sin härliga park och sitt natursköna läge bereder tillfälle även till vila och friluftsliv, för vilket på programmet särskilt utrymme givits.

Föredrags- och diskussionsämnen komma att omfatta 3 serier: arbetspsykologi, arbetsledning och arbetshygien med rektor Gösta Ekelöf vid Domnarvets praktiska skolor och yrkesinspektisen Kerstin Hesselgren som huvudföreläsare.

Program:

Kursen öppnas av föreningens ordförande, fröken Hesselgren.

Fredrika Bremer, föredrag av fröken E. Kleman.

Arbetspsykologi — — —.

Arbetshygien, fröken Hesselgren.

Om arbetsledningens nationalekonomiska ansvar och förmannens allmänna ställning inom företaget, rektor Gösta Ekelöf.

Diskussion.

Arbetspsykologi — — —.

Arbetshygien, fröken Hesselgren.

Teknisk tillsyn och planerande ledning, rektor Ekelöf.

Diskussion.

Arbetshygien, fröken Hesselgren.

Psykologiska moment i arbetsledningen, rektor Ekelöf.

Om personligheten och det individuella livet, diskussion med inledning av rektor Karl Petander.

Arbetspsykologi — — —.

Hans medmotionär P. E. Vinge använde ännu kraftigare argument men ingenting hjälpte. Den senare återkom med motion i samma ämne vid 1850 års riksdag, till vilken vi återkomma i nästa nummer, då vi skola följa frågans vidare behandling och utveckling fram till dess lösning år 1858.

H. F—d.

Arbetshygien, fröken Hesselgren.

Kursen avslutas.

Ledare för kursen är fröken Hesselgren.

Avgiften för kursen, som öppnas den 28 juli på aftonen och avslutas den 1 aug. på eftermiddagen kommer att sättas till 25 kr. i ett för allt.

Anmälan göres före den 15 juni till föreningens sekreterare yrkesinspektisassistenten fröken Ida Fischer, St. Nygatan 40—42, Stockholm.

Sänglinne, filt och handdukar medtagas.

Lämpliga tågtider delgivs vid besvarande av anmälan.

Nationalekonomisk vecka

(16—23 juli)

på Jakobsbergs folkhögskola, belägen vid Jakobsbergs station å Västeråsbanan, ½-timmes tågres från Stockholm.

Deltagarna förutsätts äga någon insikt i nationalekonomiens grunder samt ett verkligt intresse för ämnet i fråga. (Som ett minimum kan nämnas studiet av Westin Silverstolpe: Nationalekonomi för alla, eller Brisman: Nationalekonomiens grunder.)

Ämnen som komma att behandlas i föreläsningar och diskussioner:

Gamla och nya samhällsteorier.

Den moderna kapitalismen.

Kooperativa spörsmål.

Lön efter behov eller prestation.

Arbetslöshetens problem.

Dessutom ämnen av allmänare art såsom:

Vad är vetenskap?

Den moderna litteraturen och samhällsproblemen.

Den moderna människan och etiken.

Samarbetets psykologi.

Deltagarna väntas anlända till Jakobsberg den 16 juli med tåg, som avgår från Stockholm kl. 4.51 e. m. Sänglinne, handdukar, kudde och filter medtagas. Avgift 28 kr.

Ansökan om deltagande bör insändas snarast möjligt till rektor Karl Petander, adr. Jakobsberg.

(Rätt till ändringar i programmet förbehålles.)

Studievecka för lärare.

Nordiska lärares fredsförbund anordnar studievecka vid Sagavoll ungdomsskola, Gvarv, Telemarken i Norge, den 3—9 augusti 1926.

Studiekursen vill giva deltagarna tillfälle att sätta sig in i de förhållanden, som nationellt och internationellt uppkommit efter världskriget, dryfta skolans möjligheter att skapa en till de nya formerna svarande anda av god vilja och fredsfrämjande aktivitet samt bidra till utveckling av nordisk samhörighetskänsla.

Programmet är gediget och omfattande och bjuder på föredrag av flera framstående personligheter på skolans område både från Danmark, Finland, Norge, England och Sverige.

Stockholms stads och läns kvinnodistrikts årskonferens.

Stockholms stads och läns kvinnodistrikt höll söndagen den 18 april årskonferens å Stallmästaregården under ordförandeskap av fruarna Elsa Eriksson, Nynäshamn, och Gulli Bergman, Stockholm. 19 klubbar voro representerade av 31 ombud. Partidistriktet representerades av riksdagsman Martin Andersson, ungdomsdistriktet av hr Hugo Magnusson, kvinnoförbundets styrelse av fru Ruth Gustafson och Uppsala läns kvinnodistrikt av fru Gunhild Klangh, Enköping.

Därjämte hade styrelserna för de två klubbar inom Stockholms stad, som ännu ej tillhöra distriktet, inbjudits sända ombud och hade Kungsholmens kvinnoklubb antagit inbjudan och sänt fru Jenny Larsson som representant.

Distriktets ordf. fröken Anna Svensson erinrade i sitt hälsningstal till konferensen, att distriktet under året gått framåt. Medlemsiffran har ökat och av allt att döma synes den vara i ständigt stigande. Klubbarnas verksamhet har stabiliserats och ett glädjande intresse för studiearbetet förmärkes. Till A. B. F:s kvinnokurs sommaren 1925 hade distriktet sänt en stipendiat. Därjämte kunde ett nytt, glädjande framsteg inregistreras under innevarande år i det att kvinnorna fått invald en representant i partidistriktets styrelse, samt en repr. i partidistriktets V. U.

Års- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes och full och tacksam ansvarsfrihet beviljades den avgående styrelsen. Av årsberättelsen framgår att distriktet vid årets slut utgjordes av 18 klubbar med ett medlemsantal av 452. Därtill kommer nu två nya klubbar som bildats under första kvartalet 1926, nämligen i Järna och Huddinge. Distriktsstyrelsen har under året tillskrivit de större arbetarkommunerna med begäran om anordnande av kvinnomöten, men kommunerna ha visat sig hysa ganska litet intresse för kvinnornas anslutning till partiet, ty av 26 tillskrivna ha endast 4 svarat, och har på dessa platser möten kommit till stånd. Under kvinnodagsveckan 10—18 okt. anordnades möten av klubbarna med fru Agda Östlund som talare. I befolkningsfrågan ha två större möten anordnats med föreläsningar av med. doktorerna Andrea Andreen-Svedberg och Ada Nilsson.

Ett större kamratmöte, gemensamt med Uppsala läns distrikt hölls den 8—9 nov., till vilket tillslutningen var den största som någonsin förekommit vid något av distriktets kamratmöten.

Till styrelse för innevarande år valdes: ordf. Anna Svensson, omvald, sekr. Gulli Bergman, nyvald efter Alma Herlin som undanbett sig återval på grund av bristande tid, samt kassör Sara Andersson, omvald. Övriga styrelseledamöter Karolina Andersson, Nynäshamn, och Maria Gelin, Spånga. Revisorer: Jenny Vahlberg, Gerda Bergstrand och Hanna Johnsson.

Landstingsmannavalet och agitationen för detsamma upptogs till ingående debatt och rapporterades från de olika valkretsarna vilka förberedelser som redan vidtagits och vilka kvinnliga kandidater som klubbarna beslutat föra fram.

Ett förslag från Solnaklubben om före-

Uppsala läns kvinnodistrikts årskonferens.

Uppsala läns socialdemokratiska kvinnodistrikt har haft sin årskonferens i Uppsala under ordförandeskap av fröken Greta Tapper och fru Selma Gustafsson. Distriktets ordf., fru Olga Hedén, öppnade konferensen med att kasta en återblick på det gångna årets verksamhet, samt erinra om det viktiga arbete som förestår under innevarande år på grund av höstens landstingsmänna- och fullmäktigeval samt hälsade gäster och ombud välkomna.

Uppsala läns partidistrikt representerades av hr Claes Svensson och Sthlms-Uppsala läns ungdomsdistrikt av hr Erik Lindgren. Från Socialdemokratiska kvinnoförbundets styrelse och Stockholms stads och läns kvinnodistrikt framfördes hälsningar av Hulda Flood.

Års- och revisionsberättelser föredrogs och godkändes, och framgår av dessa att 1925 för Uppsala län varit ett ganska framgångsrikt år, i det tre nya klubbar bildats, nämligen i Untraverken, Skutskär och Husby-Sjutolft.

Agitationsturnéer ha anordnats med Agnes Söderqvist och Hulda Flood som talare. Dessutom har v. u., för att hjälpa de nybildade klubbarna, utarbetat och tillställt dessa program till ledning vid anordnande av möten, samt på allt sätt försökt uppmuntra och hjälpa klubbarna i deras arbete.

tagande av frivillig insamling för valagitationen bifölls och uttalades från alla håll en enig vilja att i samarbete med partidistriktet bedriva en kraftig valagitation.

Från Västmanlands kvinnodistrikt, som hade sin årskonferens på samma dag, hade begäran inkommit att konferensen måtte uppta till behandling frågan om anordnande av ett sommarting för Södermanlands, Västmanlands, Stockholms, Uppsala och Örebro läns kvinnodistrikt och fick styrelsen i uppdrag att om denna plan kan realiserats medverka för Stockholmsdistriktets deltagande.

Telegram avsändes till fru Anna Sterky, som fyllde sjuttio år samma dag, samt till Västmanlands kvinnodistrikts årskonferens.

Konferensen, som hela tiden präglades av den bästa stämning, avslöts med tal av samtliga inbjudna gäster samt av distriktets ordförande, som särskilt riktade sig till Alma Herlin med ett tack för det arbete hon utträttat för distriktet.

På kvällen var samkväm anordnat, vilket räknade 150 deltagare, och till vilket även manliga partikamrater hade mött upp i ganska stort antal. Programmet var omväxlande och dansen trädde till fram på småtimmarna.

På måndagen voro föreläsningar anordnade för konferensdeltagare och intresserade. Fru Agda Östlund redogjorde för regeringens förslag till sjuk- och moderskapsförsäkring, fru Thörnell talade om införande av kvinnlig polis och redogjorde för sin motion i stadsfullmäktige i denna fråga och fru Ruth Gustafson talade om de nya barnavårdslagarna och deras tillämpning. Efter samtliga föreläsningarna förekom diskussion.

Värmlands socialdemokratiska kvinnodistrikts årskonferens.

Värmlands socialdemokratiska kvinnodistrikt höll söndagen den 21 mars sin årskonferens på Vidön med Skattkärrsklubben som anordnare. Konferensen öppnades av distriktets ordf., fru Alma Norsell, som hälsade ombud och övriga deltagare välkomna samt erinrade om de val till såväl landsting som fullmäktige, vilka förestå under innevarande år, och uppmanade kvinnorna att göra vad på dem ankommer för ernäendet av ett gott resultat. Sedan förslag till dagordning antagits företogs ombudsupprop. Nio klubbar voro representerade med tio ombud. Till konferensens ordf. valdes fruarna Alma Norsell, Karlstad, och Sofia Lundell, Storfors, till sekr. fru Anna Lindgren och till referent Alma Svensson.

Års- och revisionsberättelserna föredrogs och ansvarsfrihet beviljades den avgående styrelsen. Av årsberättelsen framgick, att distriktet består av 11 klubbar med en medlemsiffran av omkring 300. Av distriktets medlemmar äro 4 ledamöter av stads- och kommunalfullmäktige, 6 av fattigvårdsstyrelser, 3 av skolstyrelser, 1

I befolkningsfrågan ha två upplysningsmöten anordnats, nämligen i Uppsala och Enköping, med d:r G. Stéenhoff som föreläsare. Två kamratmöten ha anordnats, ett tillsammans med Stockholms läns kvinnodistrikt samt ett tillsammans med Uppsala läns partidistrikt samt Uppsala och G:la Uppsala arbetarkommuner. Även under första kvartalet 1926 har ett kamratmöte anordnats i Söderfors, vilket liksom de övriga varit mycket lyckat och tillfört Söderfors kvinnoklubb nya medlemmar samt verkat upprykande på klubbens arbete. Inkomster och utgifter ha under året balanserat på en summa av 1,017:50. Av partidistriktet har erhållits ett anslag av 200 kr.

Till styrelse för 1926 valdes ordf. fru Olga Hedén, sekreterare Gunhild Klangh samt nyvaldes till kassör fru Hilda Hörngren, efter fröken Greta Tapper, som undanbett sig återval. Övriga styrelseledamöter blevo fruarna Selma Gustafsson, Söderfors, och Jennie Sjölander, Kungsängen, båda omvalda. Till revisorer valdes fruarna Hanna Fernström, Ada Wahlstedt och Elin Jansson, Uppsala.

Agitationen behandlades ingående och beslöts, på förslag av styrelsen, att valagitationen skulle i enlighet med vad som skett alla föregående år sedan distriktet bildades, ordnas gemensamt och i samråd med partidistriktets styrelse.

Eftermiddagens förhandlingar upptogs av föredrag av Hulda Flood som talade om landstingsmannavalet och landstingens uppgifter, varefter vidtog samkväm med omväxlande musik, sång och kaffedrickning.

Konferensen som hela tiden präglades av den bästa stämning och enighet, avslöts med tal av ungdomsdistriktets representant samt kvinnodistriktets ordf., varefter man unisont sjöng Arbetets kvinnor, och så vände deltagarna var och en hem till sitt, alldeles säkert allesammans fast beslutna att göra vad på dem ankommer för att samla Upplands arbetarkvinnor inom vårt parti, och för en lycklig utgång av höstens val.

Ref.

av barnavårdsnämnd, 1 i pensionsnämnd, 1 i länets barnmorskestyrelse, 1 i styrelsen för sinnesslöanstalten och distriktsvårdsstyrelsen samt 4 i arbetarekommuners styrelser. I tidningsföretag äga klubbarna 20 andelar, i Folkets hus-företag 43 andelar och i kooperativa företag 2 andelar. Av "Morgonbris" har under året försålts 3,960 ex. En föredragsturné hade anordnats med fru Disa Wästberg från Sundsvall som talarinna, varvid föredrag hölls på nio olika platser över ämnet "Arbetarkvinnornas nutidsuppgifter". Av revisionsberättelsen framgick, att utgifter och inkomster balanserat på en summa av kr. 1,176: 80.

En hel del motioner och diskussionsfrågor hade inkommit och diskuterades livligt.

Till verkställande utskottet för vidare utredning remitterades följande motioner:

"Kunna vi politiskt organiserade kvinnor göra något för den stora hären av springflickor och springgossar?"

"Böra vi ej söka få lagen om värnpliktes intagande i arbetet efter fullgjord värnplikt mera effektiv?"

"Nödvändigheten av obligatorisk undervisning i barnavård samt möjligheten att genomföra densamma teoretiskt och praktiskt."

En från Kristinehamnklubben inlämnad motion: "Vad kan göras för att få arbetarklassens ungdom att mera än hittills besöka lärlings- och yrkesskolorna?" blev mycket livligt diskuterad och konferensen beslöt att i ett uttalande ställa en varm vädjan först och främst till föräldrarna samt i övrigt till husmödrar och principaler att, såvitt möjligt, ej lägga hinder i vägen, utan lämna de unga tid och tillfälle att få tillgodogöra sig den undervisning i olika ämnen som i dessa skolor lämnas som underlag för deras val av yrke.

Därefter diskuterades en från Munkforsklubben inlämnad fråga: "Vad är sann bildning och hur kunna vi på bästa sätt tillägna oss den?" Efter en stunds diskussion beslöt konferensen uttala som sin uppfattning, "att den sanna bildningen först och främst består i hjärtats bildning, vilken alla böra söka ernå, samt att man i övrigt i den mån det är möjligt bör sträva efter att tillägna sig all den praktiska bildning som kan ernås genom självstudier, studiecirklar och föreläsningar".

Dessutom diskuterades en del frågor rörande det inre klubbarbetet, innehållet i "Morgonbris" samt landstings- och fullmäktigevalen.

Utskottets förläggningsort bestämdes till Karlstad och till medlemmar i det samma omvaldes fruarna Alma Norsell, Anna Lindgren och Hilma Samuelsson med fruarna Maja Pettersson och Hedvig Flood som suppl. Övriga styrelsemedlemmar blevo fruarna Emma Aspenberg, Kristinehamn, och Ellen Steen, Lesjöfors, omvalda, samt fruarna Elin Averborg, Arvika, och Jenny Setterkvist, Munkfors, nyvalda. Revisorer blevo fröknarna Alma Svensson och Sofia Elovsson, Karlstad.

Nästa konferens skall hållas i Munkfors på tid, som av utskottet närmare bestämmas.

Vid ett avbrott i förhandlingarna intogs gemensam middag, och som avslutning var på kvällen anordnad tesupé, varefter deltagarna efter ömsesidiga avtackningar åtskildes. Konferensen präglades hela tiden av den bästa stämning.

A—a S—n.

Vännäs soc.-dem kvinnoklubb.

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Från Kävlinge.

Kävlinge socialdemokratiska kvinnoklubb höll sitt nittonde årsmöte tisdagen den 9 mars. Med tanke på att kunna fira den snart instundande tjugårsdagen mera högtidligt hade klubben beslutat fira detta årsmöte i all enkelhet.

Enär styrelseval och revisionsberättelse förekommit redan vid ett tidigare möte var årsmötets dagordning ganska kort. Årsberättelsen, en bidragslista från de arbetslösa förening samt val av ombud till distriktskonferens i Eslöv var allt som förelåg till behandling.

Årsberättelsen tilldrog sig i viss mån medlemmarnas uppmärksamhet, enär den visade, att klubben trots liten medlemsnumerär, dock varit ganska aktiv under det gångna året. Sälunda har klubben till kyrkostämman inlämnat en motion om uppförande av ett gravkapell i församlingen, och vidare äger den representanter i barnavårdsnämnden, i skolorädet, fattigvårdsstyrelsen samt i municipal- och kommunalfullmäktige. Under årets möten ha olika sociala frågor diskuterats, t. ex. "Lagen om moderskapshjälp", "Den nya barnavårdslagen", "Kooperationen" jämte en del mera lokalt betonade spörsmål. Tvenne agitationsmöten ha anordnats, därav ett med föredrag över ämnet: "Kvinnans plikter mot hemmet och samhället" av fru Ida Rosenkvist, Hälsingborg, samt ett med fru Martha Larsson, Malmö, som talare över ämnet: "Kvinnans ställning till arbetarrörelsen".

Slutligen uttalar styrelsen en önskan om framgång för såväl klubben som för hela den socialdemokratiska rörelsen samt uppmanar medlemmarna att med intresse deltaga i årets val.

Till de arbetslösa förening anslogs 5 kr. ur kassan, varefter listan sändes ut bland medlemmarna för teckning av frivilliga bidrag.

Klubbens omud vid konferensen i Eslöv blevo fruarna Liljeberg och Lange-Ernst. Med hälsning till klubbarna landet runt.
S. Lange-Ernst.

Från Matfors.

Matfors soc.-dem. kvinnoklubb har hållit sitt årsmöte. Mötet öppnades av ordf., Lina Pettersson, som även valdes att leda förhandlingarna. Tvenne nya medlemmar inröstades. Såväl styrelsens som revisorernas berättelser godkändes och på revisorernas förslag beviljades den avgående styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet. Beträffande verksamheten kan nämnas: I mars hölls en allmogeafton med föredrag av överlärare Dalenius, i april påsksamkväm med föredrag av samma talare, i juli sommarfest gemensamt med arb-kommunen med häradshövding Luterkort som föredragshållare samt i okt. fredsfest med fru Gillner-Ringenson som talare. Klubben har under året anslutit sig till bildningsfonden, varit representerad med ombud vid tvenne kurser i Sundsvall samt vid årskonferensen. Vidare har en andel tecknats i Tryckeriföreningen Nya Samhället samt bidragits med anslag till Brantingsfonden, Bildningsfonden, Kate Dalströmsfonden, skolbarnens ferieresa m. m. Genom styrelsen har försålts 480 ex. av Morgonbris med en behållning av kr. 12: 80, som tillförts kassan. Under året ha hållits 10 ordinarie och 3 extra möten. Medlemsantalet vid årets slut 41. Inkomster och utgifter ha balanserat på kr. 456: 97. Klubben har två representanter i kommunalfullmäktige, en i fattigvårdsstyrelsen och en i barnavårdsnämnden.

Till styrelse valdes: Lilly Persson, ordf., Hilda Molin, kassör, Annette Björck, sekr., samtliga nyvalda, Anna Bergenheim, vice ordf., och Alma Bergkvist, vice sekr., båda omvalda. Till revisorer omvaldes Lisette Johansson och Annie Elvström. Uppbördsmän Anna Persson och Nanny Eriksson. Vidare valdes ombud med suppleanter till Nya Samhällets tryckeristämman, årskonferensen, lokala bildningsutskottet, Folkets hus-föreningen och koop. handelsföreningen. Sedan en del andra frågor för dagen behandlats höll

ordf. som avslutning ett anförande, påminnande om våra under året bortgångna partiledare, som av medlemmarna stående åhördes.

Referenten.

Från Eskilstuna.

Eskilstuna soc.-dem. kvinnoklubb höll måndagen den 1 febr. sitt årsmöte, varvid års- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes. Av dessa framgår att klubben under året hållit 12 ordinarie och 2 extra möten samt ett instruktionsmöte av fru Agnes Söderqvist, Västerås. Under internationella kvinnoveckan anordnades dessutom ett offentligt föredrag med fru Nelly Thüring som talare. Å mötena ha förekommit föreläsningar och diskussionsfrågor i skilda ämnen, bland vilka särskilt må nämnas befolkningsfrågan, "Är principen lika lön för lika arbete riktig?" samt "Är det rätt att den gifta kvinnan konkurrerar på arbetsmarknaden med den ogifta?" "Genom ombud har klubben representerats på kvinnodistriktets konferens i Flen samt å partidistriktets kretsmöten. Av Morgonbris har under året försänts 1,675 ex. Inkomster och utgifter ha balanserat på kr. 832:52.

Till styrelse för år 1926 omvaldes Annie Norrman, ordf., Alma Svänsson-Ågren, v. ordf., Amy Jonsson, kassör, och Elin Hedberg, sekr., samt nyvaldes Ida Pettersson, v. sekr. Revisorer blevo Anna Berg och Anna Jansson samt kommissionär för Morgonbris Ester Beckman.

Till distriktets Fogelstadsfond anslag klubben 20 kr.

Det välbesökta mötet präglades av god stämning.

Ref.

Från Boxholm.

Boxholms soc.-dem. kvinnoklubb hade tisdagen den 2 febr. sitt andra årsmöte. Av styrelseberättelsen framgick att klubben hållit 12 ord. möten, alla välbesökta, varav 4 i mera festlig stil med utflykt i det gröna. Dessutom har anordnats ett större kamratmöte, till vilket distriktets samtliga klubbar, Boxholms arbetarekommuns och ungdomsklubbens kvinnliga medlemmar samt vänner till klubbens medlemmar inbjödos. Vid nämnda tillfälle hölls föredrag av fru Signe Vessman över ämnet: "Samhällets barnavård". Offentliga möten ha hållits 2 st. med fru Sigrid Gillner-Ringenson och fru Nelly Thüring som talare. Av Morgonbris ha försänts 425 ex. Klubben representerades av 1 ombud vid distriktets första kongress i Linköping den 2 aug., och vid kamratmöte i Norrköping av 5 medlemmar. Till Brantingsfonden har anslagits 10 kr., till Kata Dahlströms minnesvård 5 kr. och till Sveriges soc.-dem. ungdomsförbund 10 kr. Beslut har fattats, att de pengar som klubben disponerar över skola insättas i Kooperativa sparkassan. För stärkande av kassan har hållits en sommarfest, som lämnat god vinst. Till korresp. sekr. för innevarande år valdes Edla Andersson, kassör Nanna Eriksson och kommissionär Ebba Jakobsson. Medlemsantalet har under året ökat med 5 medlemmar och består klubben nu av 29 medlemmar. Som det förut funnits en soc.-dem. kvinnoklubb här, vilken av olika orsaker nedlade arbetet, så finnes mycken övilja att arbeta mot, vilken vi dock tro med tiden skall försvinna och att Boxholms arbetarkvinners skola sluta sig till den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Med parthälsning. E. A — son.

Från Nyköping.

Nyköpings soc.-dem. kvinnoklubb hade sitt årsmöte den 16 februari. Vid mötets öppnande sjöngs "Arbetets kvinnor" varefter styrelse- och revisionsberättelserna upplästes och ansvarsfrihet beviljades. Av styrelseberättelsen framgick att klubben under året hållit 9 ordinarie möten samt 2 möten tillsammans med Oxelösunds kvinnoklubb. Dessutom ha hållits 2 instruktionsmöten efter de ordinarie mötena. Medlemsantalet var vid årets slut 19. De i tur avgående styrelseledamöterna fruarna Emma Wester och Hedvig Johansson omvaldes. Bland frågor som diskuterats må nämnas: Den nya barnavårdslagen, Brantingsfondens användning, Vilka äro de största missförhållandena i samhället?, Vem fyller bäst sin plikt i samhället, den gifta eller den ogifta?, den flera gånger bordlagda frågan om en damtoalett i staden m. fl. frågor.

Den 13 mars hade klubben ett agitationsföredrag av fru Disa Västberg om "Arbetarkvinnornas nutidsuppgifter". På samma gång hade klubben planerat ett föredrag vid Harg, ett fabrikkssamhälle utanför Nyköping, men där måste föredraget inställas av brist på deltagare.

Den 14 oktober hade klubben föredrag av fru Nelly Thüring över ämnet "Internationella kvinnoönskemål". Dessutom har klubben haft en julgransfest. Klubben har representerats vid kvinnodistriktets årsmöte i Flen samt vid arbetarkommunens kretsmöten inom distriktet. Vid arbetarkommunens sommarfest i Folkets park deltog klubbens medlemmar i arbetet. Klubbens syförening arbetar under livlig tillslutning från medlemmarnas sida, under arbetets gång läses skönlitteratur vilket sedan diskuteras. Arbetena som tillverkas säljas på auktion eller lottas bort och medlen skola användas till hjälp eller rekreation åt behövande kamrater. Under det gångna året anordnades en bilresa runt Yngaren för klubbens medlemmar med familjer, vilken bekostades ur sykkassan. Under året har klubben försänt 750 ex. av Morgonbris.

Efter mötet var anordnat samkväm varvid medlemmarna bjödos på te och smörgåsar.

Med kamrathälsning till klubbarna landet runt.

G. A.

Från Flen.

Flens soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte den 27 februari. Klubben har under det gångna året hållit 10 ordinarie möten, ett föredrag av fru Disa Västberg om Arbetarkvinnornas uppgifter och ett föredrag av fru Nelly Thüring om Internationella kvinnoönskemål. Samtidigt hölls paketauktion, vilken var talrikt besökt. Klubben har gemensamt med arbetarkommunen och ungdomsklubben hållit sin sedvanliga julgransfest. De styrelseledamöter som voro i tur att avgå, nämligen fruarna Hilda Lindhé och Lilly Nylund, omvaldes. Likaså revisorer, fruarna Hulda Lindhé och Elin Pettersson. Klubbens inkomster och utgifter ha balanserat på kr. 206:79. Under året ha försänts 355 ex. av tidningen "Morgonbris". Till kommissionär för tidningen valdes fru Hildur Larsson. Till distriktets Fogelstadsfond anslags 10 kr. Vid mötet ingingo 3 nya medlemmar.

En kamrathälsning till alla klubbar landet runt sändes härmed.

Sekr.

Från Oxelösund.

Oxelösunds soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte den 12 jan., varvid års- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes. Klubbens medlemsantal var vid årets slut 24. Under året ha hållits två föredrag, ett av fru Disa Västberg och ett av fru Nelly Thüring. Av Morgonbris har försänts omkring 500—600 ex. under året. Klubben har varit representerad med ett ombud vid konferensen i Flen den 24 maj 1925. Under året har en av klubbens medlemmar valts in i municipalsamfundet och en i skolrådet. Diskussionsämnen under året ha varit kooperativ, bildningsfrågor, politiska och rent lokala frågor. Klubben har bildat en studiecirkel, vilkens ämne är rättskrivning.

Med hälsning till alla klubbar landet runt.

Ordf.

Från Torshälla.

Torshälla soc.-dem. kvinnoklubb har haft årsmöte, varvid års- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes och styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet. Ur berättelserna framgår att klubben under året hållit 12 ordinarie möten samt ett flertal arbetsaftnar, de senare i studieförbund då uppläsning eller diskussion ägt rum. Å ett möte har fru Agnes Söderqvist hållit en intressant och lärrik instruktionskurs vilken var talrikt besökt och avslutades med tesupé. Ett offentligt möte anordnades under den internationella kvinnoveckan med fru Nelly Thüring som talare. Sång och musik samt uppläsning förekom även, och mötet blev mycket lyckat ty en talrik publik hade infunnit sig. Klubben har även samarbetat med andra organisationer i staden. Medlemsantalet är 30 och omkring 500 Morgonbris ha sålts; inte så litet i förhållande till stadens storlek. Kassan har balanserat på en summa av kr. 417:53. Styrelse äro fruarna Viktoria Andersson, Augusta Berglund, Maria Rosendal, Anna Gustavsson samt fru Lisa Andersson, nyvald efter fru Tekla Larsson, som undanbad sig återval. Revisorer äro fruarna Lotten Pettersson, Anna Larsson och Ruth Olsson. Kommissionärer för Morgonbris äro fortfarande fruarna Augusta Berglund och Anna Larsson. Referent undertecknad.

Inom måttet av sina krafter har klubben sökt arbeta för att intressera och upplysa kvinnorna om sitt värde som samhällsmedborgare. Om vi lyckats får tiden utvisa.

Sändes härmed en hälsning till klubbar landet runt.

Ref.

Från Karlskoga.

Karlskoga soc.-dem. kvinnoklubb hade söndagen den 18 april sitt sedvanliga årsmöte å Karlskoga Folkets hus. Därvid förekom bl. a. rapporter från ombud vid distriktskonferensen, uppläsning av revisionsberättelsen, av vilken framgick att klubbens inkomster och utgifter under året balanserat på kr. 2,226:10. Vidare uppläsning av årsberättelsen, varav framgick att klubben under året haft väl besökta möten, studiecirklar, syförening och en del fester. Styrelsen lämnades full och tacksam ansvarsfrihet.

Därefter företogs val av styrelse, varvid den gamla styrelsen med fru Mina Uddenberg som ordf. enhälligt återvaldes. Efter en del sångnummer avslutades det angeläna och väl besökta mötet.

Ref.

Från Långbanshyttan.

Långbanhyttans kvinnoklubb hade sitt första årsmöte söndagen den 14 mars 1926, varför det ej kan vara ur vägen att kasta en återblick på det nu gångna arbetsåret. Långban är en i organisatoriskt hänseende mycket konservativ plats, visserligen fanns det här en arb.-kom., nu saligen avsmnad, ävensom en syndikalistisk organisation, men även den är upplöst. Dessa bägge organisationer funnos dock endast till namnet, vilket väl har sina särskilda orsaker, vilket jag här ej anser vara platsen att avhandla. Så försöktes även med en oexistisk sammanslutning, men för den var förutsättningarna ännu sämre ty den var död redan vid sin födelse, all braskande propaganda till trots. När kvinnorna på platsen sågo de ansträngningar som gjordes utan att lyckas, då vaknade tanken (vilken för övrigt omedelbart omsattes till handling) att även de skulle försöka att med föränsade krafter få fram något positivt. Och under en samfällid kör av hån och spe, inte minst från arbetare, men även från andra samhällsklasser, sattes arbetet i gång och resultatet utblev inte och ett resultat som jag tror att kvinnorna i Långban i all sin blygsamhet kunna vara stolta över. Efter ett föredrag av fru Norsell bildades klubben den 15 maj 1925 och erhöill redan vid starten 12 medlemmar. Att den varit ganska aktiv kan man förstå när den i sin sociala verksamhet har använt 1,088 kr. och har en kassa-behållning av kr. 228:44, och av alla tecken att döma skall ej det kommande året bliva det gångna efter.

Klubben har under året haft ett agitationsmöte tillsammans med klubben i Lesjöfors med riksdagsman Herman Norling som talare. Mötet var besökt av 200 personer. Även har klubben hållit samkväm för platsens gamla, varvid dessa underhölls med sång, musik och deklamation samt bjödos på kaffe.

Under året ha hållits 7 st. protokollförda styrelse- och 7 st. klubbmöten. Styrelse- och revisionsberättelserna lades med godkännande till handlingarna. Av den förra framgår att 2 medlemmar gått ur klubben på grund av flyttning från orten och 2 nya ingått, varför medlemsantalet fortfarande är 12. Styrelse och övriga funktionärer äro utan förändring återvalda.

Till sist en vädjan till kvinnorna i Långban: Se eder omkring och iakttag alla de skriande orättvisor och missförhållanden som finnas i edert samhälle, och som ni i första hand få på eder lott att bekämpa. Anslut eder därför till dessa som kämpa för edra intressen, anslut eder till den soc.-dem kvinnoklubben i Långban!

Med kamrathälsning till klubbarna landet runt.
Ellen Andersson.

Från Bomhus.

Bomhus soc.-dem. kvinnoklubb har hållit årsmöte. Styrelse- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes. Full och tacksam ansvarsfrihet för det gångna året beviljades. Under året ha hållits 12 ordinarie möten, 2 extra möten samt 12 arbetsmöten. Av Morgonbris har försålts 215 ex. Medlemsantalet var vid årets slut 22. Under året har klubben bevisat 2 kamratmöten samt Internationella kvinnodagen, som firades tillsammans med Gävleklubben. Två offentliga möten ha hållits med

Lotten Jäderlund.

Söndagen den 6 juni fördes Lotten Jäderlund till den sista vilan. Hennes senaste år har varit ett oavbrutet lidande, som hon tåligt burit.

Medlem av Stockholms Allm. Kvinno-klubb sedan dess bildande har hon nedlagt mycket arbete och intresse för dess framgång. Hennes största intresse var dock sången och när klubben bildade sin sångkör blev hon dess ledare, vilken plats hon innehade till sin bortgång.

Sista gången hon ledde kören var för en månad sedan vid en av våra klubbars årsfest. Alla visste att hennes dagar voro räknade och hon själv var fullt medveten därom, varför det kändes som en avskedsfest för henne och ett tack för alla gånger hon genom sångkören spritt glädje på våra fester och tillställningar.

För hennes omutliga rättrådighet och pliktrohet vid utövandet av sina uppdrag kommer hon att länge saknas av kamraterna.

Lotten Jäderlund lever i ljust minne hos alla som lärde känna henne.

föredrag av fru Anna Åberg från Sandviken över ämnet: Kvinnan, hemmet och föreningslivet. Vidare har klubben deltagit med uppvaktning vid Nelly Thürings 50-årsdag. Ur kassan har anslagits 10 kr. till Kata Dalströms-fonden, 5 kr. till folkhögskolekursen vid Brunnsvik, 5 kr. till Soc.-dem. ungdomsförbundet samt 85 kr. till sjuka familjer.

Till styrelse för kommande arbetsår omvaldes fruarna Stina Andersson, ordf., Elin Lindblad, sekr., Stina Svensson, kassör, Anna Forsling, vice ordf., Nanny Persson, vice sekr. och Alma Törnkvist, vice kassör.

Till kommissionär för Morgonbris valdes fru Alma Öster. Till revisorer valdes fruarna Lina Persson och Maria Larsson.

Ordinarie möten hållas första onsdagen i varje månad kl. 7.30 e. m.

Till sist vädjar styrelsen till alla kvinnor att göra allt för den socialdemokratiska kvinnorörelsen, så att den må ytterligare stärkas och utvecklas. Låt oss med glatt mod se framtiden an och hoppas på bästa resultat för vårt arbete. Hälsningar till kamrater från Bomhusklubben genom
Ordf.

Från Göteborg.

Göteborgs soc.-dem. kvinnoklubb höll tisdagen den 2 febr. årsmöte. Av års- och revisionsberättelserna framgick att medlemsantalet vid årets slut var 105, att 24 ord. möten hållits samt ett offentligt.

Kassan har balanserat på 1,437 kronor. Föredrag ha hållits i följande frågor: Folkskolans överbyggnad i husligt arbete, Nattarbetslagen, Fattigvården i Göteborg, Lärlingslagen med anslutning till husligt arbete, Kyrkofullmäktigevalen, Kvinnornas ställning till nattarbetslagen, Hur bekämpa arbetslösheten? Hur utöka skollovskoloniverksamheten? Med vem bör den gifta kvinnan konkurrera? Vidare ha föredrag hållits av Nelly Thüring, Algot Sjöström och Frigga Carlberg.

3 st. studiecirklar, i sång, kommunalkunskap och språk, äro i verksamhet. Av klubbens medlemmar är en eller flera insatta i stadens styrelser och nämnder. Paketauktioner och insamlingar ha flera gånger gjorts, dels till enskilda, dels för att stärka den gemensamma kassan.

Fyra fester ha hållits med stor tillslutning. Av "Morgonbris" har sålts 1,791 exemplar. Full och tacksam ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

Styrelsen har under året bestått av fruarna Sigrid Johansson, ordf., Maria Johansson, sekr., Hulda Sjöström, kassör, Theres Sjöberg och Jenny Vesterberg, vilka återvaldes. Till revisorer återvaldes frkn Aug. Nilsson, fru Clara Verhage och fru Amanda Landholm. Att representera i Arbetarekommunens representantskap valdes fru Hulda Sjöberg och fru Hedvig Johansson. Att representera A. B. F. valdes fru Ida Andersson, frkn Jansson. Till ref. valdes frkn Jansson. Till kommissionär valdes fr. A. Nilsson. Till ombud i Tryckeri A.-B. Framåt valdes fru Emma Åkerman. Till ombud för Västgöta-Dals konferens den 25 mars i Göteborg valdes fruarna Ellen Pettersson, Ruth Berner, Theres Svensson, Hulda Sjöström. Ett telegram anlände under årsmötet från Nelly Thüring, som önskade ett "Lycka till" och "God fortsättning".

Årsmötet avslutades av ordf. som tackade medlemmarna för den värdefulla hjälp som var och en efter sin förmåga lämnat, och med hopp om att kommande arbetsåret skall lämna lika god tribut som det gångna. Mötet var besökt av så gott som alla medlemmarna. Ref.

Från Vännäs.

Vännäs socialdemokratiska kvinnoklubb bildades den 30 augusti 1924 av fru Birgit Hedström från Östersund. Vännäs ligger uppe i Västerbotten, 3 mil från Umeå stad. Vår klubb här uppe är ej stor och ganska svårt är det att intressera kvinnorna för det soc.-dem. arbetet. Vi försöka dock så gott vi kunna. Möten hållas en gång i månaden och medlemmarna äro intresserade så mötena bliva bra besökta. Årsmöte hölls den 15 februari då klubben fotograferade sig och beslöts att kortet skulle insändas till Morgonbris. Här uppe är det svårt att anordna agitationsmöten då det ej finns lämpliga talar. Vår önskan är därför att Norrland bleve mer tillgodosett i agitationssyfte.

Med partihälsning till alla kamrater från Vännäs kvinnoklubb.

Korrespondenten.

Från Hörningsholm.

Hörningsholms soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt första årsmöte måndagen den 1 febr. med besök av Alnö norra soc.-dem. kvinnoklubb samt manliga partikamrater. Mötet öppnades av fru Olga Östman, vilken hälsade de närvarande hjärtligt välkomna. Till att leda aftonens förhandlingar valdes fru Hilda Hendriksson. Av verksamhetsberättelsen framgick att klubben från sin start den 26 mars haft 12 protokollförda möten, samt 3 styrelsemöten, 1 offentlig fest med föreläsning av fröken Rosa Nordin fr. Fagervik, samt ett samkväm med föredrag av fru Disa Västberg från Sundsvall. Klubben har dessutom haft 2 utflykter. Kassan har balanserat på kr. 171:60. Av Morgonbris har försålts 110 ex. Verksamhets- och revisionsberättelserna blevo med tacksam-

het godkända. Till styrelse valdes Anna Sandgren, ordf., Tora Andersson, v. ordf., Fanny Karlsson, sekr., Kristina Engström, v. sekr., Mina Norman, kassör. Revisorer Anna Rick och Vilma Karlsson. Till ombud för distriktskonferensen valdes Olga Östman, ersättare Mina Norman. Klubben hade nöjet att hälsa 3 nya medlemmar välkomna. Efter kafferasten, under vilken underhölls med sång och god musik, diskuterades: Om änke- och barnpensionering, och Varför äro så många människor missnöjda med sin lott här i livet? En livlig debatt uppstod och slutligen bordlades frågorna till nästa möte. Vidare diskuterades ännu en fråga: Har vår förening arbetat under det gångna som sig bort? Därefter serverades åter kaffe under sång och munterhet. Det i allo präktiga och gedigna mötet avslöts med Arbetets kvinnor. Med hälsning till alla klubbar landet runt. V. K.

Från Gustavsberg.

Gustavsbergs socialdemokratiska kvinnoklubb har hållit årsmöte, varvid års- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes. Klubben har hållit 9 ordinarie samt 8 styrelsemöten. Därvid har diskuterats klubbarbetet, samarbetet med de manliga partikamraterna samt kommunala angelägenheter, särskilt skolan och inrättande av ett förlösningssrum i det nya älderdomshemmet. Under internationella kvinnoveckan hölls föredrag av riksdagsledamoten fru Agda Östlund, då Gustavsbergs socialdemokratiska ungdomsklubbssångkör medverkade.

Klubben har som gåva av Nynäshamnsklubben fått mottaga 15 kr. som hjälp i arbetet, och frambara vi därför vårt tack.

Under året har försålts 250 ex. Morgonbris. Inkomster och utgifter ha balanserats på en summa av kr. 81: 50.

Till styrelse för 1926 valdes fruarna Emma Nilsson, ordf., Lovisa Scholtz, sekr. och korresp., Anna Elius, kassör, Klara Sten, v. ordf. Kommissionär för Morgonbris Anna Elius.

Vår klubb är ännu liten men hoppas bli starkare. Kvinnor, varen redo vid höstens val!

Efter mötet vidtog ett enkelt samkväm. Med hälsning till alla kamrater.

Referenten.

Från Hässelby villastad.

Hässelby soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 24 febr., varvid styrelse- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes.

Till styrelse för nästa år omvaldes fr. Maria Wallén, fruarna Sofia Haglund och Signe Höök. Nyvalda efter de förra, som av sagt sig, blevo fruarna Tekla Eriksson och Gerda Söderling. Till kommissionär för Morgonbris omvaldes fru Anna Hansson.

Påskdagen anordnades tillsammans med arbetarekommunen och ungdomsklubben en minnesfest över Hjalmar Branting och Marie bebådelsedag hade klubben ett samkväm, till vilket inbjudits arbetarekommunen och ungdomsklubbens medlemmar med familjer. Hr Alfr. Eriksson, medlem av arbetarekommunen, höll föredrag om en sundare mathållning, varefter diskussion följde.

I anslutning till Internationella kvinnoveckan hade anordnats ett möte med fru Agda Östlund som talare, vilket tyvärr måste inställas på grund av oväder.

Höstens och vinterns studiearbete inom klubben har bedrivits så, att vartannat möte bestämts till att vara en s. k. studiecirkelefter i samkvämsstil med servering av kaffe. Härvid har antingen ett föredrag hållit av någon talare eller också har någon av klubbens egna medlemmar antingen genom referat eller ett inledningsanförande framlagt ett ämne till diskussion. Sälunda har hållits av fru Sigrd Lundin föredrag om barnavårdslagarna och av doktor Alma Sundqvist om sexuell hygien. Hr Axel Karlsson, medlem av arbetarekommunen, har talat om den grekiska gudasagan. Av frågor, som diskuterats, må nämnas: "Skilsmässor" och "Var har socialdemokratin sina värsta fiender?" Båda i anslutning till artiklar i Morgonbris.

Av Morgonbris har försålts 750 ex.

Klubben är representerad i kommunalfullmäktige, i fattigvårdsstyrelsen, i pensions- och barnavårdsnämnden. En medlem är ordinarie barnavårdsman.

Ref.

Från Dalby.

Dalby soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 1 febr. Styrelse- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes. Full och tacksam ansvarsfrihet beviljades. Av styrelseberättelsen framgick att klubben under året hållit 8 protokollförda möten. Inkomster och utgifter ha under året balanserats på kr. 201: 84. Medlemsantalet var vid årets slut 11. Klubben har 2 representanter i kommunalfullmäktige, en i barnavårds- samt en i pensionsnämnden.

Den 10 oktober hade klubben anordnat en kvinnodag med Martha Larsson från Malmö som talare över ämnet Kvinnornas ställning till arbetarrörelsen.

Till Brantings och Thorssons fonder har klubben skänkt vardera 5 kr. samt till Kata Dalströms minnesmärke 5 kr. Till styrelse omvaldes fruarna Emma Lindskog, ordf., Emma Berg, v. ordf., Karna Persson, sekr., Elna Hasselgren, v. sekr., Elna Jönsson, kassör, samt fruarna Bengta Lundgren och Hanna Åberg som revisorer. Kommissionär för Morgonbris Emma Berg.

Med hälsning E. Lindskog.

Från Kubikenborg.

Kubikenborgs soc.-dem. kvinnoklubb höll på onsdagsaftonen den 3 febr. sitt första årsmöte i lokalen Harmoni. Mötet hälsades av ordf. Lilly Sundberg, som särskilt vände sig till de inbjudna medlemmarnas män. Hr Eskil Lind utsågs att leda aftonens förhandlingar. Sedan en del rapporter behandlats föredrogs styrelse- och revisionsberättelserna. Av dessa framgick, att under året hållits 16 ord. möten, 3 symöten samt 2 friluftsmöten. I gemenskap med s. d. u. k. och arbetarkommunen har hållits en större fest med föredrag av statssekr. P. E. Sköld samt en minnesfest över Hj. Branting. En fredsfest har hållits med fru Gillner-Ringensson som talarinna. Klubben har varit representerad vid kvinnodistriktskonferens samt vid två föreläsningkurser i Sundsvall. Diverse bidrag ha skänkts till sjuka kamrater. Till monumentet över Kata Dahlström har bidragits. Av Morgonbris har under året sålts 320 ex. Medlemsantalet vid årets slut 52. Klubbens räkenskaper ha balanserats på en summa

av kr. 40: 50. Full och tacksam ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

Till styrelse för kommande år omvaldes Lilly Sundberg, ordf., Fina Lundahl, kassör, Alma Rosén, sekreterare, samt nyvaldes Hilma Eriksson, Helfrid Wiklund, Klara Sundin och Lina Eriksson. Revisorer: Hildur Gidlöv och Lilly Nordin. Till kommissionär för Morgonbris valdes Irma Pettersson. Två medlemmar inröstades. Årsmötet präglades av den bästa stämning och avslutades detsamma med ett fyrfaldigt leve för den soc.-dem. kvinnorörelsen.

Med kamrathälsning till klubbarna landet runt. A. R.

Från Degerfors.

Degerfors soc.-dem. kvinnoklubb har på årsmöte godkänt års- och revisionsberättelserna samt beviljat styrelsen ansvarsfrihet. Inkomster och utgifter ha balanserats på kr. 345: 09. Styrelsen, revisorer, suppleanter, referent och kommissionär omvaldes, utom sekreterareplatsen, där nyval blev verkställt, med fru Anna Högborg som ordinarie sekreterare.

I distriktets konferens har klubben deltagit med två ombud. I Karlskoga bergslags kretsmöten har alltid klubben representerats av ett rapportskyldigt ombud. Första-majmötet var av klubben välbesökt. Karlskogaklubben har under året varit till Degerfors på kamratmöte. Inom klubben ha flera frågor varit föremål för livlig diskussion. Bland andra förlösningshemsfrågan, som gav till resultat att klubben tillskrev Husmodersföreningen på platsen om samarbete, för att i en framtid få till stånd ett hem för de patienter som voro i behov av vård. Svaret blev tillfredsställande och blevo klubbens medlemmar lovade att få frågans lösning ordnad till det bästa när tiden därtill blev lämplig. Kvinnodagen firades enskilt. Föredrag hölls av en kamrat över Kvinnans ansvar och krav samt riktade en maning till samtliga att vara vakna vid våra viktiga val.

Klubbens cirkel har under året arbetat med kommunalkunskap och skönlitteratur. Två andelar ha inköpts i Folkets hus, en andel i Kooperativa affären.

En ny medlem har anslutit sig till klubben under året. En medlem i kommunal- och två i municipalfullmäktige samt en i barnavårdsnämnden har klubben haft invalda under år 1925.

Under en paus blevo medlemmarna inbjudna av en kamrat till ett festligt dukat kaffebord.

Årsmötet, som var välbesökt, uttalade ett tack till styrelsen och önskade framgång för klubben i dess arbete för det kommande året. H. J.

Från Torpshammar.

Torpshammars soc.-dem. kvinnoklubb höll den 26 januari sitt första årsmöte, vilket var talrikt besökt. Ordföranden vände sig i sitt hälsningsanförande särskilt till männen, vilka inbjudits att övervara mötesförhandlingarna. Efter att en del föreningsärenden behandlats föredrogs års- och revisionsberättelserna. Av årsberättelsen framgick bl. a. att klubben hållit 20 möten, ett par möten i förening med samkväm, varjämte varit anordnat ett offentligt under kvinnoveckan, då föredrag hölls av fru Sigrd Gillner-Ringensson. Vid årets slut var medlemsan-

Det finns en liten fru

här i sta'n som fick en liten pys häromda'n. — Och nu får lilla frun bestyr med att tvätta rara barnkläder — ty nu behövs det **rent och torrt dag och natt.**

Men det är hon inte rädd för, ty det är **ett kärt nöje** när hon tar Tvättbjörn till hjälp. Ty bättre än någon annan tvättar Tvättbjörn babykläder bländande rena och gör dem så mjuka och sköna. Så som **Du vill ha dem.**

Köp Helios' Tvättbjörn — hela Sveriges tvättmästare. Per **stort paket 75 öre.** Säljes överallt.

Vita Tvättbjörn

"Tvättar medan Du sover".

Överlägsen kvalitet. Dryg — därför billig. Per stort paket 75 öre.

141

talet 32, vilket innebär en ökning under året med 11 medlemmar. Räkenskaperna ha under året balanserat å kr. 277: 88. Av "Morgonbris" har försålts 383 ex.

Till styrelse för 1926 valdes: Signe Janson, ordf., Siri Lindgren, vice ordf., Anna Lindgren, kassör, Alida Olson, sekr., Hulda Örner, v. sekr. Till revisorer valdes Kristina Åsberg och Ingeborg Karlson. Att handhava uppörden valdes Elin Nordin, Ida Anderson och Ingeborg Karlson. Kommissionär för "Morgonbris" blev Hilda Karlson och referent Hulda Örner.

Det angenäma mötet, varvid bl. a. förekom uppläsning, sång m. m., avslöts med ett tack till den avgående styrelsen och ett leve för klubbens fortsatta arbete.

Med hälsning till klubbarna landet runt.

Ref.

Från Ängelholm.

Soc.-dem. kvinnoklubben i Ängelholm har haft sitt årsmöte. Av årsberättelsen för 1925 framgår att klubben under året hållit 12 möten och styrelsen 12 möten.

Klubben har sålt 75 ex. av "Morgonbris" och anskaffat 11 nya prenumeranter å densamma.

Under året ha 8 nya medlemmar ingått. Klubben har varit representerad vid distriktskonferensen i Lund samt deltagit i kamratmöten i Landskrona, Billesholm och Hälsingborg.

Vid av arbetarekommunen anordnade tillställningar, såsom 1-majfesten m. fl., har klubben handhaft serveringen.

Under sommaren var ett kamratmöte anordnat av klubben, varvid klubbar från flera andra platser voro närvarande och där föredrag höllos av fru Ida Rosenkvist från Hälsingborg och distriktsordf. fru Martha Larsson från Malmö samt riksdagsman Berggren, Ängelholm. Berättelsen godkändes och ansvarsfrihet beviljades.

Till styrelse för 1926 omvaldes fruarna Maria Agnell, Ruth Lindholm, Sigrid Jönsson och Ester Bratt samt nyvaldes fru Johansson. Till revisorer valdes fruarna Anna Berg och Eriksson. Kommissionär för "Morgonbris" blev fru Agda Lindberg.

Den 6 mars firade klubben sin 7-åriga tillvaro med en fest i Folkets hus.

Ref.

Från Holmsund.

Holmsunds soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte onsdagen den 3 februari.

Års- och revisionsberättelserna upplästes och på revisorernas förslag beviljades den avgående styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet. Klubbens utgifter och inkomster ha balanserat på en summa av kr. 429: 79 med en behållning av kr. 126: 57 till det nya året. Offentliga föredrag över olika ämnen ha hållits av fru Björnegård, fröken Rosa Nordin samt av hr Alfred Kriström. Under året ha hållits tolv ordinarie möten samt tre samkvämsmöten, alla talrikt besökta. Klubbens medlemsantal var vid årets slut 40. Av Morgonbris har försålts 240 ex. Klubben har en ledamot i stadsfullmäktige.

Stor tack är klubben skyldig våra manliga kamrater i arbetarekommunen, som genom goda råd och anvisningar stött oss bi och därjämte genom sin närvaro på klubbmötena visat sitt intresse för klubben och dess framgång.

Samarbetet mellan styrelsen och de övriga medlemmarna har varit det bästa möjliga.

Styrelsen för det nya arbetsåret fick följande sammansättning: ordf. och korresp. fru Selma Vinberg, v. ordf. fru Vendla Sandberg, sekr. fru Hildur Öhman, v. sekr. fru Emma Sparrman och kassör fru Virginia Nilsson. Revisorer: fruarna Ida Venberg, Henny Kriström och Tilda Anberg.

Då vi blicka tillbaka på det gångna

Nyckeln till hälsa

är att rensa magen och tarmarna från osunda rester, utdriva urinsyra från kroppen samt uppfriska blodet, därmed avlägsna själva orsaken till illamående och sjukdomar.

En huskur **Frukt-Salt-Samarin** är härtill synnerligen välgörande.

Magsyra och Huvudvärk försvinna. Värk i kroppen, Reumatism och Nervsmärtor skingras. Hälsa, krafter och Välmående återvinnas.

Frukt-Salt-Samarin verkar välgörande på hela organismen och omedelbart uppfriskande. Pris pr burk kr. 2:50. Erhålles pr postförskott från **Cederroths Tekniska Fabrik, Sthlm.** (Säljes å Apotek, Drog-, Kemikalie- & Färghandel m. fl.)

året måste vi tyvärr säga, att vad vi förmått uträtta är litet mot vad vi velat, men trots detta så måste man ändock erkänna att vår lilla klubb har sin viktiga betydelse som en skola för medlemmarna, där vi såvitt det är oss möjligt försöka förstå och tränga in i vår tids frågor och problem.

Ref.

Från Surahammar.

Surahammars soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 28 febr. Års- och revisionsberättelserna godkändes och ansvarsfrihet beviljades. Klubben har under året hållit 13 styrelse-, 12 ord. samt 1 extra möte. Till styrelse omvaldes fruarna Matilda Eklund, ordf. och korresp., Gerda Törnblom, kassör, Ebba Eriksson, sekr., övriga styrelsemedlemmar nyvalda. Till kommissionär för Morgonbris valdes fru Jenny Nykvist. Utgifter och inkomster ha balanserat på kr. 899: 26. En medl. har erhållit stipendium till kvinnokursen i Brunnsvik den 14—21 juni. Av Morgonbris har sålts 300 ex. Klubben har ledamöter i kommunalfullmäktige, fattigvårdsstyrelsen, barnvårdsnämnden, fosterbarnsnämnden samt bildningsutskottet. I likhet med föregående år ha kamratfester hållits tillsammans med arbetarkommunen och ungdomsklubben, vilket synes vara ett bra sätt att vinna förstälse för varandras arbete. En studiecirkel arbetar i föreningskunskap och skönlitteratur. Internationella kvinnodagen firades med föredrag av fru Agnes Söderqvist. Distriktets årliga instruktionskurs var i år förlagd till Surahammar med föredrag av fr. Fricher samt fr. Sigrid Gillner-Ringensson. Klubben räknar 98 godkända medlemmar.

I förhoppning om att vår klubb skall gå framåt sända vi en hälsning till klubbarna landet runt.

M. E. d.

De kooperativa föreningarna (konsumtionsföreningarna) tillföra årligen sina medlemmar omkring 12 miljoner kronor i direkta besparingar.

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Redaktör: Signe Wessman. A. T. Norr 244 36. Upplandsgatan 85, Stockholm.

Expedition: Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 78 98.

Prenumerationspris: Helt år kr. 3:—, halvt år kr. 1:50; lösnummer 25 öre.

Annonspris: Sista sidan 25 öre, textsida 40 öre pr mm.

Sverges Soc.-dem. Kvinnoförbund:

Ordf. och korresp. sekreterare: Fru Signe Wessman, Upplandsgatan 85, Stockholm. A. T. Norr 244 36.

Advokaten Gerd Schalling

Katarinavägen 9 A. Tel. S. 66 55. Mottagn. 2-6 e. m.

Från Mjölby.

Mjölby soc.-dem. kvinnoklubb har hållit sitt årsammanträde. Av styrelseberättelsen framgick, att 12 ordinarie möten och 6 styrelsesammanträden hållits, därav 2 möten i förening med paketauktion och samkväm. Två offentliga föredrag ha anordnats med fruarna Sigrd Gillner-Ringenson och Nelly Thüring som talare. Medlemsantalet var vid årsskiftet 62. Av tidningen Morgonbris hade 1,415 ex. försålts. Bland frågor, som diskuterats på mötena, må följande nämnas: Den personliga agitationen, Arbetareungdomen och kommunala mellanskolan, Fattigvården inom samhället, Moderskapsförsäkring, Lindbergska motionen angående gift kvinnas anställning i statstjänst, Ekumeniska mötet, Befolkningsfrågan m. fl. Dessutom har förekommit bokrecensioner och uppläsningar. Till Brantingsfonden har anslagits 10 kr. och till de strejkande vid Hultners snickerifabrik 10 kr., till Kata Dalströmminnet kr. 2:50, till Soc.-dem. ungdomsrörelsen 5 kr. och till Östergötlands kvinnodistrikt 50 kr. Klubben har varit representerad vid distriktskonferensen i Linköping den 2 aug. samt vid kamratmöten i Norrköping och Boxholm. Klubbens möten ha varit välbesökta och präglade av god stämning.

Utgifter och inkomster ha balanserat på en summa av kr. 950:28 med en behållning av kr. 240:05.

Styrelsen återvaldes.

Klubben har hela tiden sedan bildandet sakta men säkert gått framåt, men hoppas vi på ännu större tillslutning från Mjölby arbetarekvinnor. Vi äro nu politiskt likställda med männen och då kräver tiden av oss, att även vi rycka in i arbetet för framåtskridande och utveckling. S. T—g.

BANKAKTIEBOLAGET NORDEN.

Alla slag av bankaffärer. — Högsta inlåningsränta.

ARBETAR-BODENS DAMEKIPERING

Holländaregatan 7

säljer till lägsta pris Dam- & Barnkoftor.

Dam- & Barnunderkläder.

Extra starka barnstrumpor.

Stockholms stads o. läns soc.-dem. kvinnodistrikt. Adr.: Ordf. fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10, Stockholm Sö. Kassör fru Sara Andersson, Igelboda, Saltsjö-Duvnäs.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie möte 1:a måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m.

Obs! Lokal i D-salen, Folkets Hus.
Styrelsen.

Stockholms Gamla Stadens Soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 2:dra torsdagen i månaden kl. 7.30 e. m., Stortorget 3, 2 tr.

Styrelsen.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 1 tr., Södra Folkets Hus.

Ordf. fru Beda Jansson, Blekingeg. 65, 3 tr., Stockholm.
Styrelsen.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb har ord. möte 2:dra måndagen i varje månad kl. 8 e. m. å lokalen Upplandsgatan 51, 1 tr. (Gustav Vasa-automaten). Uppbörd och inskrivning varje möte.

Styrelsen.

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb sammanträder 1:a onsdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. Hantverkaregat. 78, n. b.

Ordf. fru Jenny Larsson, Kungsholmsgatan 104, 1 tr. Tel. Norr 238 37.

Föreningen för Hembiträden i Stockholm håller möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets Hus P-sal, 3:dje torsdagen i Folkets Hus C-sal.

Styrelsen.

Södra Förstädernas soc.-dem. kvinnoklubb håller möte tredje tisdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i biblioteksalen, Aspudden. Ordf. Sigrd Lundin, Liljeholmen, tel. Gröndal 116. Sekr. Fru Karin Käll, Narvavägen 5, Stockholm. Tel. Östermalm 36 14.

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m. Ordf. fru Anna Persson, Box 54, Billesholms gruva. Sekr. fru Ida Lundström, Ljungsgård, Billesholms gruva. Styrelsen.

Djursholms Soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 2:dra torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Föreningshuset. Ordf. Fru Ellen Bomble, Tel. 1314.

Västerås soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra och 4:de måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. Studiecirkeln torsdagar kl. 8 e. m.

Eskilstuna soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus lilla sal.

Styrelsen.

Göteborgs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta tisdagen i månaden kl. 8 e. m. i Arb.-föreningens H-sal; 3:dje tisdagen i månaden Bondegatan 14 kl. 8 e. m.

Styrelsen.

Hässelby soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra och 4:de onsdagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus B-sal.

Styrelsen.

Nynäshamns soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra månd. i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus A-sal. Ordf. fru Elsa Eriksson, Centralgatan 68.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 1:sta o. 3:dje torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.

Styrelsen.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Huvudsta Folkets Hus och 4:de måndagen i varje månad kl. 8 e. m. i Hagalunds Folkets Hus.

Styrelsen.

Storfors soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten sista söndagen i varje månad kl. 3 e. m. i Folkets Hus.

Styrelsen.

Sundbybergs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus C-sal.

Styrelsen.

Södertälje soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 2:dra måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, Ordf. Fru Anna Ericsson, Folkets Hus. Tel. 237.

Styrelsen.

Trälleborgs soc.-dem. kvinnoklubb har möte andra måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus A-sal. Ordf. Fru Math. Friberg, Kyrkogatan 9.

Styrelsen.

Tumba soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta onsdagen i månaden kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, Tumba.

Styrelsen.

Örgryte soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta onsdagen i månaden kl. 7.30 e. m. i Godtemplarlokalen, Gårda.

Styrelsen.

Stockholm 1926. A.-B. Arbetarnes Tryckeri